

**POLICEJNÍ AKADEMIE ČESKÉ REPUBLIKY
V PRAZE**

Fakulta bezpečnostně právní

Katedra kriminologie

MAJETKOVÁ KRIMINALITA

Bakalářská práce

Property crime

Bachelor thesis

VEDOUCÍ PRÁCE

doc. JUDr. Ivana Zoubková, CSc.

AUTOR PRÁCE

Michal Chaluš

České Budějovice

2022

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že předložená práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracoval samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem čerpal, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

V Českých Budějovicích, dne 27. 2. 2022

.....

Michal Chaluš

Poděkování

Rád bych poděkoval paní doc. JUDr. Ivaně Zoubkové, CSc. za cenné rady, připomínky a vstřícnost při konzultacích a vypracování mé bakalářské práce.

ANOTACE

Bakalářská práce s názvem „Majetková kriminalita“ zkoumá vývoj majetkové kriminality v České republice, s důrazem na Jihočeský kraj a České Budějovice. Cílem této práce je zaměřením na analýzu shromážděných dat ze statistik Policie ČR a vyhodnocení majetkové kriminality za období 2017 - 2021 v již zmíněných lokalitách. V úvodu práce jsou obecně popsány majetkové trestné činy. Dále se práce zabývá majetkovou kriminalitou s důrazem na statistiky, vývoj majetkové kriminality v uvedených lokalitách za uvedené období, členění majetkové kriminality podle Takticko Statistické Klasifikace, a analýzu známých pachatelů. Závěr práce je tvořen kontrolou majetkové kriminality obsahující návrhy a doporučení pro kontrolu majetkové kriminality.

KLÍČOVÁ SLOVA

Majetková kriminalita * Takticko Statistická Klasifikace * Pachatel * Kontrola majetkové kriminality * Prevence

ANNOTATION

The bachelor's thesis entitled „Property Crime“ the development of property crime in the Czech Republic with an emphasis on the South Bohemian region and České Budějovice. The main goal of this thesis is to focus on the analysis of collected data from the statistics of the Czech police and the evaluation of property crime for the period 2017 - 2020 in the already mentioned localities. In the introductory part property crimes are briefly described. Furthermore, the thesis deals with the property crime with an emphasis on statistics, the classification of property crime according to Tactical Strategic Classification and analysis of known offenders. The conclusion of the thesis is formed by the control of property crime containing proposals and recommendations for the control of property crime.

KEYWORDS

Property crime * Tactical-Strategic Classification * Offender * Control of property crime * Prevention

Obsah

ÚVOD	8
1 MAJETKOVÁ KRIMINALITA	9
1.1 OBECNĚ K MAJETKOVÝM TRESTNÝM ČINŮM	9
1.1.1 VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ PRO VYUŽITOU STATISTIKU.....	12
1.1.2 SKUTKOVÁ PODSTATA TRESTNÉHO ČINU KRÁDEŽ.....	13
1.1.3 VÝVOJ LEGISLATIVY OCHRANY MAJETKU NA ÚZEMÍ ČR	16
2 VÝVOJ MAJETKOVÉ KRIMINALITY PODLE POLICEJNÍCH STATISTIKY	17
2.1 VÝVOJ MAJETKOVÉ KRIMINALITY V ČESKÉ REPUBLICE	17
2.1.1 VÝVOJ MAJETKOVÉ KRIMINALITY V JIHOČESKÉM KRAJI	19
2.1.2 VÝVOJ MAJETKOVÉ KRIMINALITY V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH	21
2.2 STRUKTURA MAJETKOVÉ KRIMINALITY V ČESKÉ REPUBLICE	23
2.2.1 STRUKTURA MAJETKOVÉ KRIMINALITY V JIHOČESKÉM KRAJI	25
2.2.2 STRUKTURA MAJETKOVÉ KRIMINALITY V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH	27
2.3 MAJETKOVÁ KRIMINALITA V DOBĚ PANDEMIE	28
2.4 MAJETKOVÁ KRIMINALITA V DOBĚ PANDEMIE V JIHOČESKÉM KRAJI	32
3 ANALÝZA PACHATELŮ MAJETKOVÉ KRIMINALITY.....	34
3.1 MAJETKOVÁ KRIMINALITA MLÁDEŽE	34
3.2 MAJETKOVÁ KRIMINALITA CIZINCŮ.....	35
3.3 RECIDIVA.....	37
3.4 ANALÝZA PACHATELE MAJETKOVÉ KRIMINALITY PODLE POLICEJNÍ STATISTIKY.....	38
4 KONTROLA MAJETKOVÉ KRIMINALITY	40
4.1 REPRESIVNÍ PŮSOBNÍ NA PACHATELE.....	40
4.2 PREVENCE KRIMINALITY	40
4.2.1 SITUAČNÍ PREVENCE	41
4.2.2 PREVENCE V ČESKÉ REPUBLICE	42
4.2.3 SYSTÉM PREVENCE KRIMINALITY V ČESKÉ REPUBLICE.....	43
4.2.4 PREVENCE V JIHOČESKÉM KRAJI	45
4.2.5 PREVENCE MAJETKOVÉ KRIMINALITY V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH.....	45
5 NÁVRHY A DOPORUČENÍ PRO KONTROLU MAJETKOVÉ KRIMINALITY (REPRESIVNÍ, PREVENTIVNÍ).....	47
5.1 NÁVRHY A DOPORUČENÍ PRO REPRESI MAJETKOVÉ KRIMINALITY	47
5.1.1 ZPŘÍSNĚNÍ POTRESTÁNÍ PŘI RECIDIVNÍM SPÁCHÁNÍ KRÁDEŽE	47

5.1.2	ZPŘÍSNĚNÍ POTRESTÁNÍ MLADISTVÝCH	48
5.2	NÁVRHY A DOPORUČENÍ PREVENCE MAJETKOVÉ KRIMINALITY.....	50
5.2.1	STRATEGIE PREVENCE KRIMINALITY V ČESKÉ REPUBLICE A NÁVHRHY NA PREVENCI MAJETKOVÉ KRIMINALITY V ČESKÉ REPUBLICE.....	50
5.2.2	NÁVRHY A DOPORUČENÍ PRO PREVENCI MAJETKOVÉ KRIMINALITY V JIHOČESKÉM KRAJI	51
5.2.3	NÁVRHY A DOPORUČENÍ PRO PREVENCI MAJETKOVÉ KRIMINALITY V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH	52
	ZÁVĚR.....	53
	SEZNAM LITERATURY	54
	SEZNAM OBRÁZKŮ	62
	SEZNAM GRAFŮ	64
	SEZNAM ZKRATEK	65

ÚVOD

Majetková kriminalita je v dnešní době jedno z nejrozšířenějších témat, neboť se jedná o zásadní problematiku dnešní společnosti. Česká republika je jednou z nejbezpečnějších zemí světa, přičemž jedním z hledisek pro hodnocení bezpečnosti je i míra kriminality v zemi. I přes klesající trend kriminality obecně je majetková kriminalita často diskutovaným tématem obzvláště ve vyloučených lokalitách, kde je vysoká nezaměstnanost. V dnešní době je majetková kriminalita často provázána s drogovou kriminalitou, neboť právě majetková kriminalita je pro uživatele návykových látek nejjednodušším způsobem, jak si opatřit finanční prostředky na nákup návykové látky.

Cílem práce je seznámit čtenáře s problematikou majetkové kriminality a zanalyzovat data získaná ze statistik Policie České republiky. Získaná data zpracovat, zanalyzovat a komparovat mezi sebou tak, aby výstupem byl vývoj majetkové kriminality v letech 2017 - 2021 v České republice, Jihočeském kraji a v Českých Budějovicích, a stanovit genderové rozdělení trestně stíhaných osob, podíl opakovaně trestaných osob, cizinců, právnických osob, zjistit podíl dětských, nezletilých a mladistvých pachatelů. Za zajímavou autor považuje část práce, zabývající se majetkovou kriminalitou v době, kdy byly na území České republiky vyhlášeny nouzové stavy v souvislosti s pandemií viru Covid-19, trestněprávním důsledkům páchaní majetkové kriminality v této době. Práce pojednává o kontrole majetkové kriminality, předkládá návrhy a doporučení pro její kontrolu.

Autor práce vychází ze svých zkušeností a vědomostí, které získal za 15 let praxe u Policie České republiky, kde byl služebně zařazen na obvodním oddělení a poté na oddělení obecné kriminality Služby kriminální policie a vyšetřování.

1 MAJETKOVÁ KRIMINALITA

1.1 OBECNĚ K MAJETKOVÝM TRESTNÝM ČINŮM

Majetkové trestné činy jsou považovány za tradiční součást trestního zákoníku jak v České republice, tak i v zahraničí. Tyto trestné činy mají v kodexech vždy významné místo, neboť statisticky patří mezi nejčastěji páchané trestné činy. V České republice jsou vůbec nejčastěji postihovanými trestnými činy viz kap. 2. Tyto trestné činy jsou zařazené do V. hlavy zvláštní části trestního zákoníku a chrání majetkové zájmy. Chrání jak vlastnictví, tak i některá jiná majetková práva a nerušené držení či užívání věci. Rozsah a způsob chráněných zájmů je v každém ustanovení odlišný (např. ustanovení o trestném činu krádeže podle § 205, o trestném činu neoprávněného užívání cizí věci podle § 207 či o trestném činu poškození cizí věci podle § 228 jsou chráněny jen věci, byť nyní podle § 134 odst. 1 tr. zákoníku v širším než tradičně chápaném smyslu, v ustanovení o trestném činu zpronevěry podle § 206, o trestném legalizace výnosů z trestné činnosti podle § 216 nebo legalizace výnosu z trestné činnosti z nedbalosti podle § 217 nebo o trestném činu zatajení věci podle § 219 jsou chráněny mimo věci i jiné majetkové hodnoty), oproti jiným ustanovením, ve kterých je chráněn majetek jako celek. Podobně jako u jiných chráněných právních statků je trestněprávní ochrana majetku také omezena na určitá typizovaná jednání popsána v konkrétních skutkových podstatách trestných činů viz. níže v této kapitole¹.

Právo vlastnit majetek je chráněno zejména proto, že patří mezi základní lidská práva. Základním článkem Listiny základních práv a svobod (dále jen „LZPS“) je článek 11, podle kterého má každý právo vlastnit majetek². Vlastnické právo všech požívá stejnou ochranu. LZPS však současně zdůrazňuje, že vlastnictví stanovuje určitou povinnost. Nemělo by být použito tak, aby způsobilo újmu na

¹ ŠÁMAL, Pavel. *Trestní zákoník: komentář*. 2. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2012. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-428-5. str. 1973-2324

² Úplné znění Ústavního zákona České národní rady č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky: Úplné znění Usnesení České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky; některé další související právní předpisy. Vydání: patnácté. Praha: Armex Publishing, 2020. Edice kapesních zákonů. ISBN 978-80-87451-72-4. čl. 11

právech jiných osob. Jeho výkon také nesmí jakkoliv poškozovat lidské zdraví, přírodu a životní prostředí více, než je zákonem povoleno³.

Pojmem majetek se myslí všechny majetkové hodnoty, tj. věci nebo také pohledávky a penězi ocenitelné hodnoty.

Cizí majetek je pak chráněn zejména v ustanoveních o podvodu (§ 209), porušení povinnosti při správě cizího majetku (§ 220) a porušení povinnosti při správě cizího majetku z nedbalosti (§ 221)⁴.

Za předmět útoku je považována věc či jiná majetková hodnota, a to nejčastěji cizí (jedinou výjimkou je pouze § 229, který popisuje zneužívání vlastnictví, u kterého jde o věc vlastní)⁵.

Pachatelem trestných činů proti majetku může být kdokoliv, ale některých trestných činů se může dopustit jen konkrétní nebo speciální subjekt (např. poškození věřitele podle § 222 či zvýhodnění věřitele podle § 223 trestního zákoníku). Pachatelem všech trestných činů zařazených do hlavy V. může být fyzická osoba. U trestných činů podvodu, pojistného podvodu, úvěrového podvodu, dotačního podvodu, provozování nepoctivých her a sázek, podílnictví, podílnictví z nedbalosti, legalizace výnosů z trestné činnosti, legalizace výnosů z trestné činnosti z nedbalosti, neoprávněného přístupu k počítačovému systému a nosiči informací, opatření a přechovávání přístupového zařízení a hesla k počítačovému systému a jiných takových dat, poškození záznamu v počítačovém systému a na nosiči informací a zásahu do vybavení počítače z nedbalosti, může být pachatelem také právnická osoba⁶.

U subjektivní stránky je s výjimkou § 217, § 221, § 224 a § 232 trestního zákoníku požadováno zavinění úmyslné a musí se vztahovat na všechny znaky objektivní stránky trestného činu⁷.

³ ŠÁMAL, Pavel. *Trestní zákoník: komentář*. 2. vyd. Praha: C.H. Beck, 2012. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-428-5 str. 1973-2324

⁴ Opakovaně citováno str. 1973-2324

⁵ Opakovaně citováno str. 1973-2324

⁶ Opakovaně citováno str. 1973-2324

⁷ Opakovaně citováno str. 1973-2324

Svolení poškozeného podle ustanovení § 30 trestního zákoníku u majetkových trestných činů vylučuje protiprávnost jednání domnělého pachatele. Pokud došlo k omylu pachatele o svolení poškozeného, i přes to není pachatel trestně odpovědný⁸.

Ochrana majetku v dalších hlavách trestního zákoníku. Majetkové zájmy jsou chráněny taktéž v dalších hlavách zvláštní části trestního zákoníku, konkrétně pak například v hlavě II., o trestných činech proti svobodě, kde majetek chrání zejména trestné činy loupeže, vydírání, braní rukojmí, také ale lze do této skupiny řadit trestný čin útisku nebo trestný čin porušování domovní svobody, které také mnohdy slouží jako prostředek k obohacení pachatele na úkor oběti⁹.

Majetek je významně chráněn i některými dalšími trestnými činy zařazenými například taktéž v hlavě VI. zvláštní části trestního zákoníku, o trestných činech hospodářských. Významné jsou zejména trestné činy daňové, zvláště zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby či neodvedení daně, pojistného na sociální zabezpečení a podobné povinné platby. Z dalších hospodářských trestných činů je možno poukázat na trestný čin poškozování spotřebitele, trestné činy zneužití informace a postavení v obchodním styku, poškození finančních zájmů Evropské unie aj. Podstatné majetkové dopady mají i trestné činy sjednání výhody při zadání veřejné zakázky, při veřejné soutěži a veřejné dražbě, pletichy při zadání veřejné zakázky a při veřejné soutěži nebo pletichy při veřejné dražbě. Majetkovou sféru v oblasti nehmotných statků zasahují i trestné činy proti průmyslovým právům a proti autorskému právu, a to zejména trestné činy porušení práv k ochranné známce a jiným označením, porušení autorského práva, práv souvisejících s právem autorským a práv k databázi, anebo padělání a napodobení díla výtvarného umění¹⁰.

Majetek je dále chráněn v hlavě VII. trestního zákoníku o trestných činech obecně nebezpečných, v hlavě VIII. o trestných činech proti životnímu prostředí, v hlavě IX. o trestných činech proti České republice, cizímu státu a mezinárodní

⁸ Opakovaně citováno str. 1973-2324

⁹ Opakovaně citováno str. 1973-2324

¹⁰ Opakovaně citováno str. 1973-2324

organizaci, dále v hlavě XII. o trestných činech vojenských a také v hlavě XIII. o trestných činech proti lidskosti, proti míru a válečných trestných činech¹¹.

1.1.1 VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ PRO VYUŽITOU STATISTIKU

- v **TSK neboli Takticko Statistické Klasifikaci** kriminality Policie ČR jsou pod číselnými kódy uvedeny jednotlivé trestné činy;
- **registrovaná kriminalita** označuje všechny registrované skutky za určité období;
- **objasněná kriminalita** označuje všechny objasněné skutky za určité období;
- **registrovaná majetková kriminalita** označuje všechny registrované majetkové trestné činy za určité období a evidované v TSK pod kódy 300 - 599;
- **krádeže vloupáním**, do kterých lze zařadit krádeže vloupání do obchodů, výkladních skříní, restaurací a hostinců, ubytovacích objektů, do kiosků, do jídelen, závodních kuchyní a stravovacích zařízení, do objektů se starožitnostmi, do kulturních objektů, do pokladen a pancéřových skříní, do výpočetních středisek nebo počítačových pracoven, do škol, bytů, víkendových chat, rodinných domků a do ostatních objektů. V TSK jsou evidovány pod kódy 300 - 399;
- **krádeže prosté**, do kterých se řadí krádeže kapesní, krádeže při pohlavním styku, krádeže jiné na osobách, krádeže mezi zaměstnanci na pracovišti, krádeže motorových vozidel dvoustopých a jednostopých, krádeže věcí z aut, součástí motorových vozidel, krádeže jízdních kol, krádeže domácího zvířectva, krádeže v bytech, krádeže v prostorách nádraží (mimo zásilek), krádeže během jízdy v dopravním prostředku (mimo zásilek), krádeže v objektech se starožitnostmi, krádeže v jiných objektech, krádeže ostatní. V TSK jsou evidovány pod kódy 400 - 499;

¹¹ Opakovaně citováno str. 1973-2324

- **ostatní majetková kriminalita**, do níž se řadí trestné činy podvodu, zpronevěry, neoprávněného užívání cizí věci, zatajení věci, poškozování cizí věci a pytláctví. V TSK je evidována pod kódy 500 - 599¹².

1.1.2 SKUTKOVÁ PODSTATA TRESTNÉHO ČINU KRÁDEŽ

Vzhledem k tomu, že dle výše uvedených statistik je nejčastěji páchaný trestný čin krádež (po trestných činech majetkových – konkrétně krádežích prostých pak lze zaznamenat, že dalšími nejčastěji spáchanými trestnými činy krádeže jsou krádeže vloupáním a poté následuje ostatní majetková kriminalita), autor této práce považuje za přínosné podrobněji skutkovou podstatu trestného činu krádeže popsat.

Krádež dle § 205 trestního zákoníku je posuzována takto:

„Kdo si přisvojí cizí věc tím, že se jí zmocní, a

a) způsobí tak na cizím majetku škodu nikoliv nepatrnou,

b) čin spáchá vloupáním,

c) bezprostředně po činu se pokusí uchovat si věc násilím nebo pohrůžkou bezprostředního násilí,

d) čin spáchá na věci, kterou má jiný na sobě nebo při sobě, nebo

e) čin spáchá na území, na němž je prováděna nebo byla provedena evakuace osob,

bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta, zákazem činnosti nebo propadnutím věci nebo jiné majetkové hodnoty.

(2) Kdo si přisvojí cizí věc tím, že se jí zmocní, a byl za takový čin v posledních třech letech odsouzen nebo potrestán, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až tři léta.

(3) Odnětím svobody na jeden rok až pět let nebo peněžitým trestem bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 nebo 2 větší škodu.

¹² Policie ČR. *Statistické přehledy kriminality*. [online] 2021 [cit. 2022-02-28] Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2021.aspx>

(4) Odnětím svobody na dvě léta až osm let bude pachatel potrestán,

a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 nebo 2 jako člen organizované skupiny,

b) spáchá-li takový čin za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu, za živelní pohromy nebo jiné události vážně ohrožující život nebo zdraví lidí, veřejný pořádek nebo majetek, nebo

c) způsobí-li takovým činem značnou škodu.

(5) Odnětím svobody na pět až deset let bude pachatel potrestán,

a) způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 nebo 2 škodu velkého rozsahu, nebo

b) spáchá-li takový čin v úmyslu umožnit nebo usnadnit spáchání trestného činu vlastizrady (§ 309), teroristického útoku (§ 311) nebo teroru (§ 312).

(6) Příprava je trestná.¹³

Abychom mohli hovořit o naplnění skutkové podstaty tohoto trestného činu dle odstavce 1, je nutné, aby došlo za 1. k přisvojení cizí věci tím, že se jí pachatel zmocní a za 2. je nutné, aby došlo k naplnění alespoň jedné z podmínek uvedených v odst. 1 písm. a) až e). Cizí věcí může být buď jakýkoliv ovladatelný hmotný předmět či ovladatelná přírodní síla, obecně se jedná o movitou věc, která nenáleží pachateli z žádného právního důvodu.

Zmocněním může dojít jak vlastní rukou, tak i prostřednictvím nástroje. Zmocněním se pak myslí odejmutí věci z dispozice jejího vlastníka, oprávněného držitele, faktického držitele atp. Dále je potřeba úmyslu pachatele zmocnit se cizí věci, nelze tedy spáchat trestný čin krádeže nedbalostním způsobem.

Co se týká způsobené škody, po novele trestního zákoníku účinné od 1. 10. 2020 se zvýšila nejnižší hranice škody z 5 000 Kč na 10 000 Kč. Pokud nebude způsobena škoda vyšší než 9 999 Kč, jedná se o přestupek proti majetku podle § 8 odst. 1 zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích¹⁴.

¹³ § 205 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

¹⁴ zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích

K naplnění skutkové podstaty trestného činu krádeže podle odstavce 2 je nutné, aby byl pachatel za poslední tři roky za takový trestný čin odsouzen nebo potrestán. Zde se tedy trestá recidiva a opět je zde požadován úmysl.

Pro splnění podmínek k potrestání za trestný čin krádeže podle odstavce 3 je nutné způsobit škodu větší, tedy škodu dosahující částky nejméně 100 000 Kč.

Podle odstavce 4 této skutkové podstaty je potřeba, aby osoba krádež spáchala jako člen organizované skupiny (tedy sdružení nejméně třech osob), či za stavu ohrožení státu a jiných podobných událostí, kdy podle tohoto odstavce byly posuzovány páchané trestné činy krádeže v době vyhlášení nouzového stavu při pandemii viru COVID-19. K této problematice se však podrobně vyjádřil Velký senát trestního kolegia Nejvyššího soudu, který svým rozhodnutím ze dne 16. 3. 2021, sp. zn. 15 Tdo 110/2021 konstatoval, že: *„pro použití § 205 odst. 4 písm. b) trestního zákoníku, vztahujícího se k trestným činům spáchaným za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu, za živelní pohromy nebo jiné události vážně ohrožující život nebo zdraví lidí, veřejný pořádek nebo majetek, musí být jednoznačně prokázána věcná souvislost spáchané krádeže s danou událostí, za kterou lze považovat i aktuální výskyt koronaviru označovaného jako SARS CoV-2 a způsobujícího onemocnění COVID-19.¹⁵“* Dále o této problematice bude pojednáno blíže v následující kapitole).

Podle odstavce 4 je také souzen pachatel, který způsobil značnou škodu, čímž se myslí škoda dosahující částky nejméně 1 000 000 Kč.

Podle odstavce 5 se trestá pachatel v případě, že způsobí škodu velkého rozsahu, kterou se myslí škoda nejméně ve výši 10 000 000 Kč.

Trestní zákoník zná několik vývojových stádií trestného činu, přičemž pouze v případech, kdy je to v zákoně konkrétně uvedeno, je trestná příprava (pokus je

¹⁵ Nejvyšší soud. *Velký senát trestního kolegia Nejvyššího soudu sjednotil rozhodování senátů Nejvyššího soudu ve věci právní kvalifikace krádeží v době koronavirové pandemie.* [online] 2021 [cit.2021-11-20] Dostupné z: https://nsoud.cz/Judikatura/ns_web.nsf/web/Proverejnostamedia~TiskovezpravyNejvyssihosoudu~Velky_senat_trestniho_kolegia_Nejvyssiho_soudu_sjednotil_rozhodovani_senatu_Nejvyssiho_soudu_ve_veci_pravni_kvalifikace_kradezi_v_dobe_koronavirove_pandemie~?openDocument&lng=CZ

již trestný vždy). U trestného činu krádeže je trestná i příprava, avšak pouze pokud se pohybujeme v rovině zvláště závažných zločinů¹⁶.

1.1.3 VÝVOJ LEGISLATIVY OCHRANY MAJETKU NA ÚZEMÍ ČR

Trestní zákon z roku 1950 a také trestní zákon z roku 1961 zaručoval zvýšenou ochranu tzv. socialistickému majetku, který byl tvořen majetkem státu, družstev a společenských organizací. Ochrana socialistického majetku byla poskytována tak, že se objevovala ve skutkových podstatách trestných činů, a páchaní těchto trestných činů bylo trestáno přísnějšími sankcemi dle jednotlivých ustanovení (např. v trestním zákoně č. 140/1961 Sb., byly trestné činy proti majetku v socialistickém vlastnictví chráněny dle § 132 až 139 tohoto zákona¹⁷). Tato nerovnost v trestněprávní ochraně majetku byla odstraněna teprve až po pádu komunistického režimu novelou trestního zákona provedenou zákonem č. 175/1990 Sb. Trestní zákoník od té doby poskytuje stejnou trestněprávní ochranu vlastnickému právu všech vlastníků (fyzických i právnických osob, územních samosprávných celků atp.), bez ohledu na to, zda jde o tuzemský či zahraniční subjekt, který něco vlastní.

¹⁶ Epravo.cz. *Krádež jako nejčastější trestný čin*. [online] 2001 [2021-11-12] Dostupné z: <https://www.epravo.cz/m/top/clanky/kradez-jako-nejcastejsi-trestny-cin-8753.html>

¹⁷ Zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon

2 VÝVOJ MAJETKOVÉ KRIMINALITY PODLE POLICEJNÍCH STATISTIKY

2.1 VÝVOJ MAJETKOVÉ KRIMINALITY V ČESKÉ REPUBLICCE

Následující tabulka 1 a graf 1 poukazuje na porovnání celkové kriminality a celkové majetkové kriminality v České republice v letech 2017 - 2021.

Dle statistik Policie ČR (tab. 1) je zřejmé, že od roku 2017 do roku 2021 má celkově registrovaná kriminalita v ČR sestupnou tendenci. Z tabulky 1 je patrné, že v roce 2021 bylo registrováno o 49 070 skutků méně než v roce 2017. Z celkově registrovaných skutků za roky 2017 - 2021 je podíl majetkové kriminality průměrně 50%. Opět jako u celkové kriminality v ČR má majetková kriminalita sestupnou tendenci. V roce 2021 bylo registrováno o cca 31 tisíc skutků méně než v roce 2017.

Tabulka 1: Celková kriminalita a celková majetková kriminalita v ČR v letech 2017 - 2021

Rok	Česká republika			
	Celková kriminalita		Celková majetková kriminalita	
	Registrováno	Objasněno	Registrováno	Objasněno
2017	202303	107920	108497	32846
2018	192405	105710	98670	37716
2019	199221	105994	102136	31666
2020	165525	93140	82116	27910
2021	153233	87744	77562	26299

Zdroj: vytvořil autor podle Statistických přehledů kriminality Policie ČR

Graf 1: Podíl majetkové kriminality na celkové kriminalitě v ČR v letech 2017 - 2021

Zdroj: vytvořil autor podle Statistických přehledů kriminality Policie ČR

Podle statistik Policie ČR (tab. 1) (graf 2) je zřejmé, že z celkového počtu registrované majetkové kriminality v letech 2017 - 2021 se podařilo objasnit průměrně 32 % skutků. Objasněnost majetkové kriminality za období 2017 - 2021 je dlouhodobě stabilní a pohybuje se mezi 30 až 34 % z celkově registrované majetkové kriminality. Objasněnost majetkové kriminality je uvedeném období průměrně o 23 % nižší než objasněnost celkové kriminality.

Graf 2: Celková majetková kriminalita v ČR v letech 2017 - 2021

Zdroj: vytvořil autor podle Statistických přehledů kriminality Policie ČR

2.1.1 VÝVOJ MAJETKOVÉ KRIMINALITY V JIHOČESKÉM KRAJI

Následující tabulka 2 a graf 3 poukazuje na porovnání celkové kriminality a celkové majetkové kriminality v Jihočeském kraji v letech 2017 - 2021.

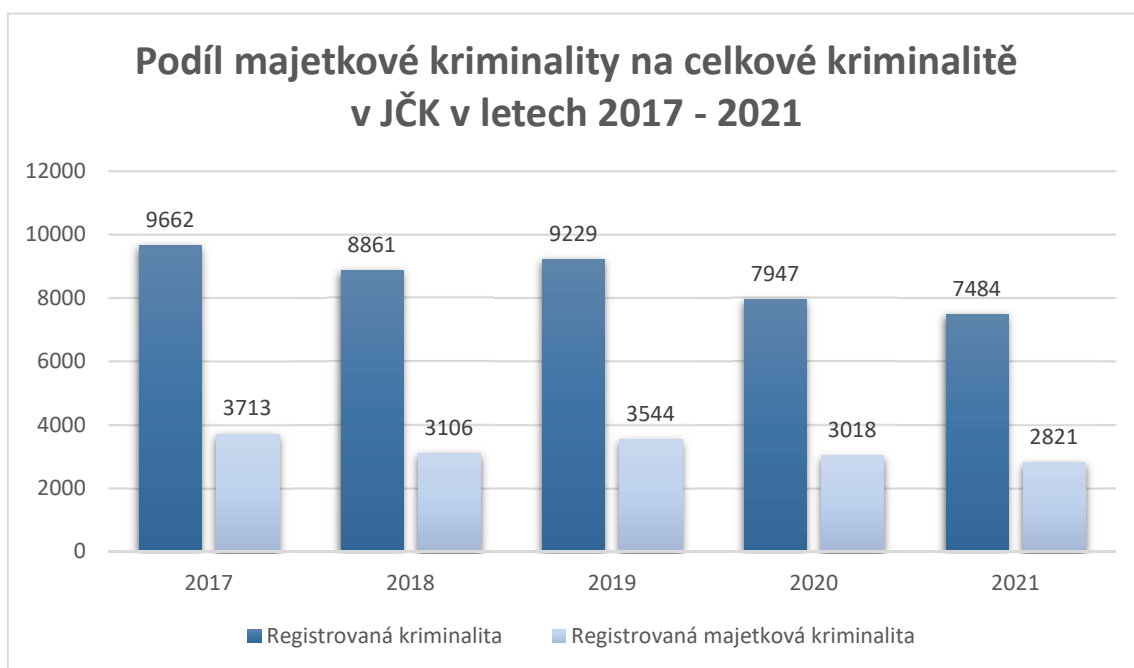
Dle statistik Policie ČR (tab. 2) je zřejmé, že od roku 2017 do roku 2021 má celkově registrovaná kriminalita v Jihočeském kraji opět sestupnou tendenci. Z tabulky 2 je patrné, že v roce 2021 bylo registrováno o 2 178 skutků méně než v roce 2017. Z celkově registrovaných trestných činů je podíl majetkové kriminality průměrně 31 %. Opět jako u celkové kriminality v ČR má majetková kriminalita sestupnou tendenci. V roce 2021 bylo registrováno o cca 900 skutků méně než v roce 2017.

Tabulka 2: Celková kriminalita a celková majetková kriminalita v JČK v letech 2017 - 2021

Rok	Jihočeský kraj			
	Celková kriminalita		Celková majetková kriminalita	
	Registrováno	Objasněno	Registrováno	Objasněno
2017	9662	7196	3713	1902
2018	8861	6754	3106	1597
2019	9229	6830	3544	1810
2020	7947	5711	3018	1517
2021	7484	5608	2821	1414

Zdroj: vytvořil autor podle Statistických přehledů kriminality Policie ČR

Graf 3: Podíl majetkové kriminality na celkové kriminalitě v JČK v letech 2017 - 2021

Zdroj: vytvořil autor podle Statistických přehledů kriminality Policie ČR

Podle statistik Policie ČR (tab. 2) (graf 4) je zřejmé, že z celkového počtu registrované majetkové kriminality v Jihočeském kraji v letech 2017 - 2021 se podařilo objasnit průměrně 52 % skutků. Objasněnost majetkové kriminality za období 2017 - 2021 je dlouhodobě stabilní a pohybuje se mezi 50 až 59 % z celkově registrované majetkové kriminality. Objasněnost majetkové kriminality v Jihočeském kraji je v uvedeném období průměrně o 22 % nižší než objasněnost celkové kriminality.

Graf 4: Celková majetková kriminalita v JČK v letech 2017 - 2021

Zdroj: vytvořil autor podle Statistických přehledů kriminality Policie ČR

Komparací celkové objasněnosti majetkové kriminality v České republice a Jihočeském kraji lze vyvodit, že objasněnost majetkové kriminality je o 20 – 25 % vyšší než v celé České republice.

2.1.2 VÝVOJ MAJETKOVÉ KRIMINALITY V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Následující tabulka 3 a graf 5 poukazuje na porovnání celkové kriminality a celkové majetkové kriminality v rámci Územního odboru České Budějovice v letech 2017 - 2021.

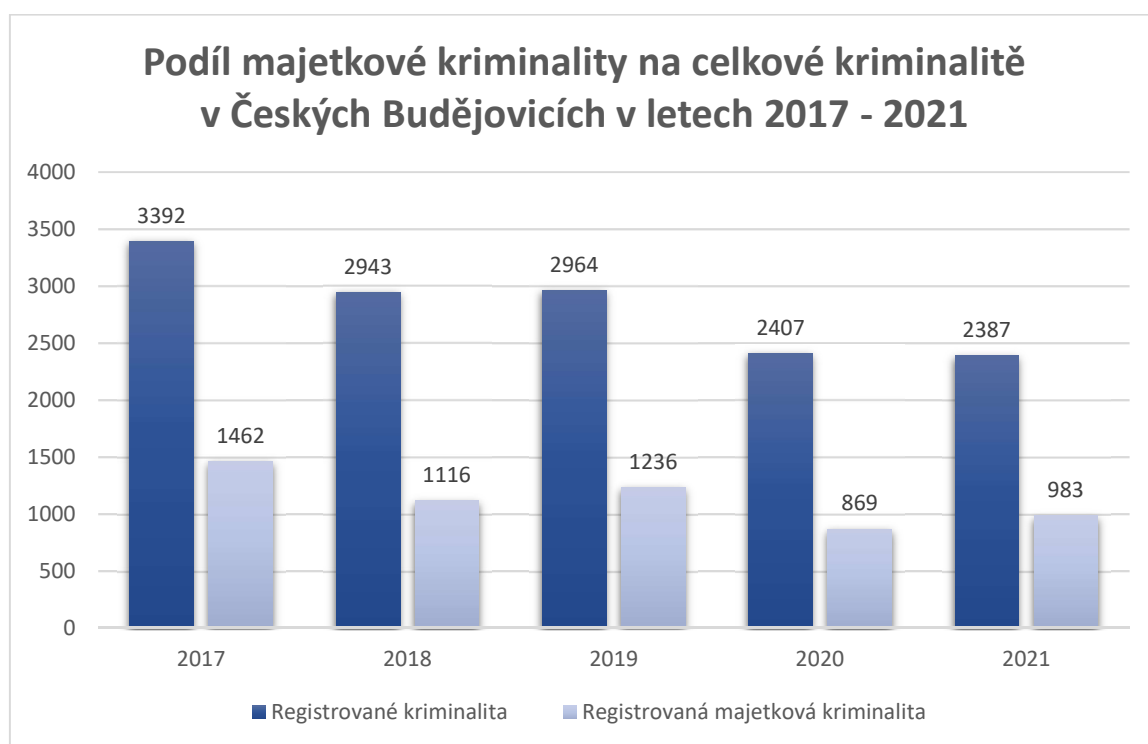
Dle statistik Policie ČR (tab. 3) je zřejmé, že od roku 2017 do roku 2021 má celkově registrovaná kriminalita v Českých Budějovicích sestupnou tendenci. Z tabulky 3 je patrné, že v roce 2021 bylo registrováno o 1 005 skutků méně než v roce 2017. Z celkově registrovaných trestných činů je podíl majetkové kriminality cca 40 %. Opět jako u celkové kriminality v ČR má majetková kriminalita sestupnou tendenci. V roce 2021 bylo registrováno o cca 479 skutků méně než v roce 2017.

Tabulka 3: Celková kriminalita a celková majetková kriminalita v ÚO České Budějovice v letech 2017 - 2021

Rok	ÚO České Budějovice			
	Celková kriminalita		Celková majetková kriminalita	
	Registrováno	Objasněno	Registrováno	Objasněno
2017	3392	2510	1462	861
2018	2943	2282	1116	715
2019	2964	2102	1236	638
2020	2407	1784	869	460
2021	2387	1785	983	528

Zdroj: vytvořil autor podle Statistických přehledů kriminality Policie ČR

Graf 5: Podíl majetkové kriminality na celkové kriminalitě v Českých Budějovicích v letech 2017 - 2021

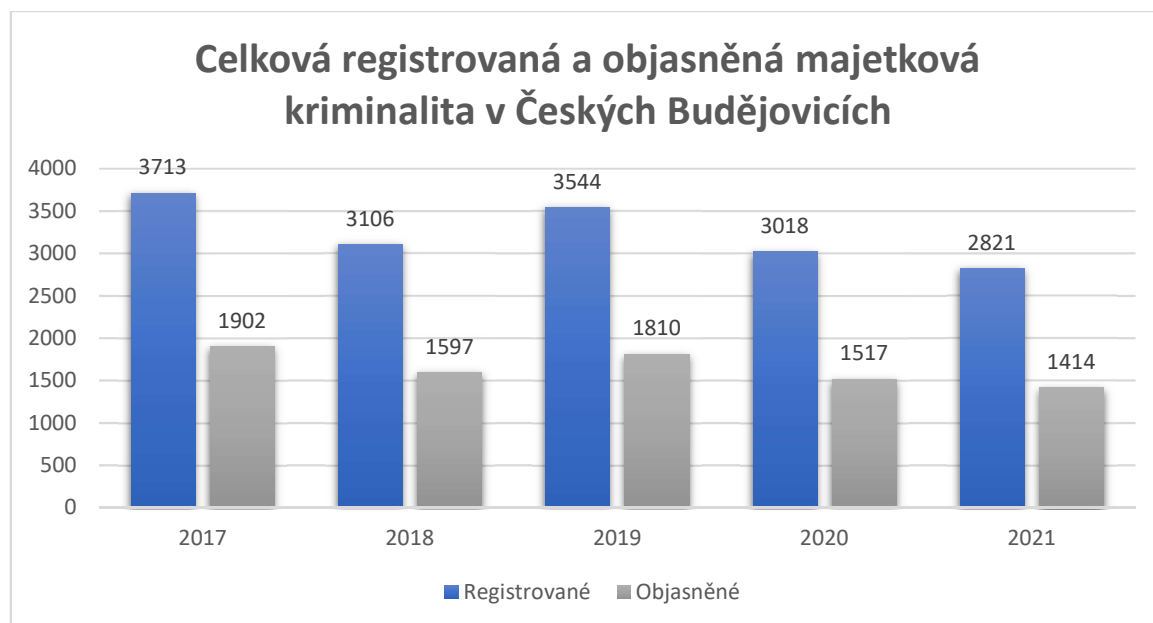

Zdroj: vytvořil autor podle Statistických přehledů kriminality Policie ČR

Podle statistik Policie ČR (tab. 3) (graf 6) je zřejmé, že z celkového počtu registrované majetkové kriminality v letech 2017 - 2021 se podařilo objasnit průměrně 52 % skutků. Objasněnost majetkové kriminality za období 2017 - 2021 je dlouhodobě stabilní a pohybuje se mezi 51 až 64 % z celkově

registrované majetkové kriminality. Objasněnost majetkové kriminality v Č. Budějovicích je v uvedeném období průměrně o 18 % nižší než objasněnost celkové kriminality.

Graf 6: Celková registrovaná a objasněná majetková kriminalita v Českých Budějovicích

Zdroj: vytvořil autor podle Statistických přehledů kriminality Policie ČR

Komparací celkové objasněnosti majetkové kriminality v Jihočeském kraji a Českých Budějovicích lze vyvodit, že objasněnost majetkové kriminality v průměru odpovídá objasněnosti celého Jihočeského kraje.

2.2 STRUKTURA MAJETKOVÉ KRIMINALITY V ČESKÉ REPUBLICE

Podle údajů uvedených v tabulce 4 a grafu 7 je zřejmé, že situace v období 2017 až 2020 v ČR spojená s krádežemi vloupáním byla poměrně stabilní, avšak v roce 2021 došlo k nárůstu krádeží vloupáním o 10 087 registrovaných skutků oproti roku 2020, kdy jich bylo registrováno 20 661.

Krádeže prosté tvoří v analyzovaném období nadpoloviční většinu registrované majetkové kriminality. Situace od roku 2017 do roku 2021 má sestupný charakter, přesněji došlo ke snížení registrovaných skutku o 60 % na 26 589 skutků.

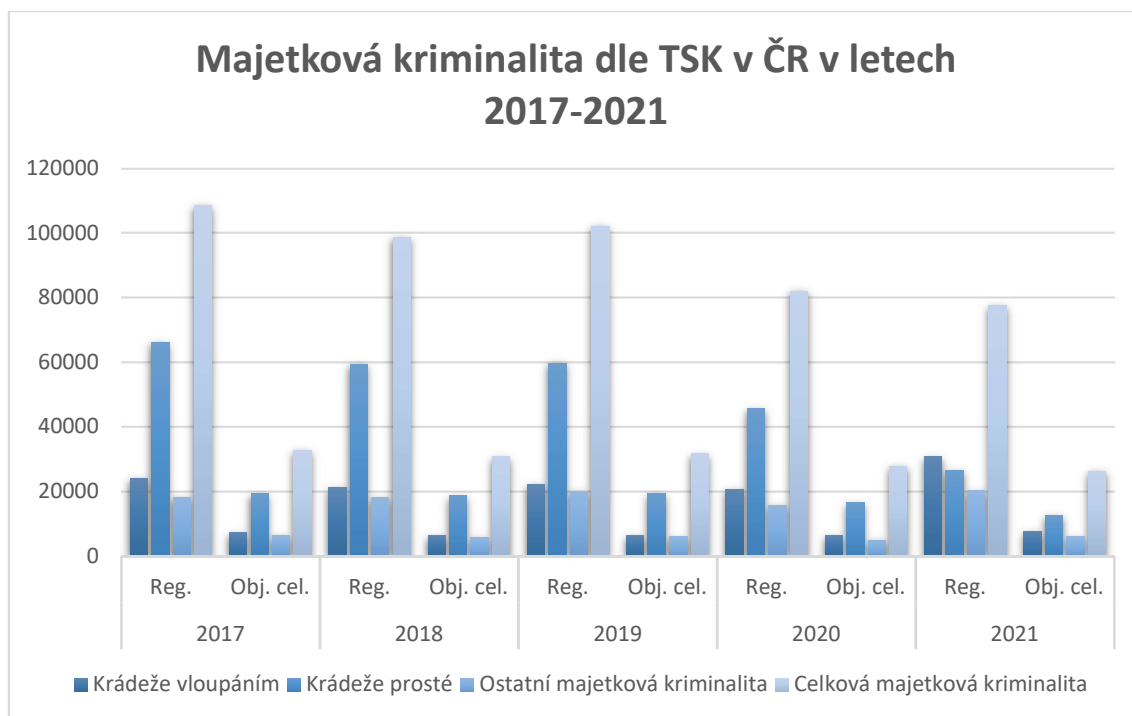
U ostatní majetkové kriminality (tab. 4) lze pozorovat poměrně stabilní stav. V analyzovaném období 2017 - 2021 je patrné, že v roce 2020 došlo k výraznému poklesu registrované majetkové kriminality o 4 308 skutků. Autor přisuzuje tento pokles vyhlášeným nouzovým stavům v souvislosti s pandemií COVID-19 (viz kap. 2.3).

Tabulka 4: Majetkové kriminalita dle TSK v ČR v letech 2017 - 2021

TSK		2017		2018		2019		2020		2021	
		Reg.	Obj. cel.	Reg.	Obj. cel.	Reg.	Obj. cel.	Reg.	Obj. cel.	Reg.	Obj. cel.
300-399	Krádeže vloupáním	24127	7229	21151	6325	22161	6361	20661	6368	30748	7702
400-499	Krádeže prosté	66101	19273	59438	18598	59850	19368	45638	16550	26589	12661
500-599	Ostatní majetková kriminalita	18269	6344	18081	5793	20125	5937	15817	4992	20225	5936
300-599	Celková majetková kriminalita	108497	32846	98670	30716	102136	31666	82116	27910	77562	26299

Zdroj: vytvořil autor podle Statistických přehledů kriminality Policie ČR

Graf 7: Majetková kriminalita dle TSK v ČR v letech 2017 - 2021

Zdroj: vytvořil autor podle Statistických přehledů kriminality Policie ČR

2.2.1 STRUKTURA MAJETKOVÉ KRIMINALITY V JIHOČESKÉM KRAJI

Podle údajů uvedených v tabulce 5 a grafu 8 je zřejmé, že situace v období 2017 až 2020 v Jihočeském kraji spojená s krádežemi vloupáním byla poměrně stabilní, avšak v roce 2021 došlo k nárůstu krádeží vloupáním o 135 registrovaných skutků oproti roku 2020, kdy jich bylo registrováno 796.

Krádeže prosté tvoří v analyzovaném období nadpoloviční většinu registrované majetkové kriminality (tab. 5). Situace od roku 2017 do roku 2021 má sestupný charakter, přesněji došlo ke snížení registrovaných skutku o 47 % na 1044 skutků.

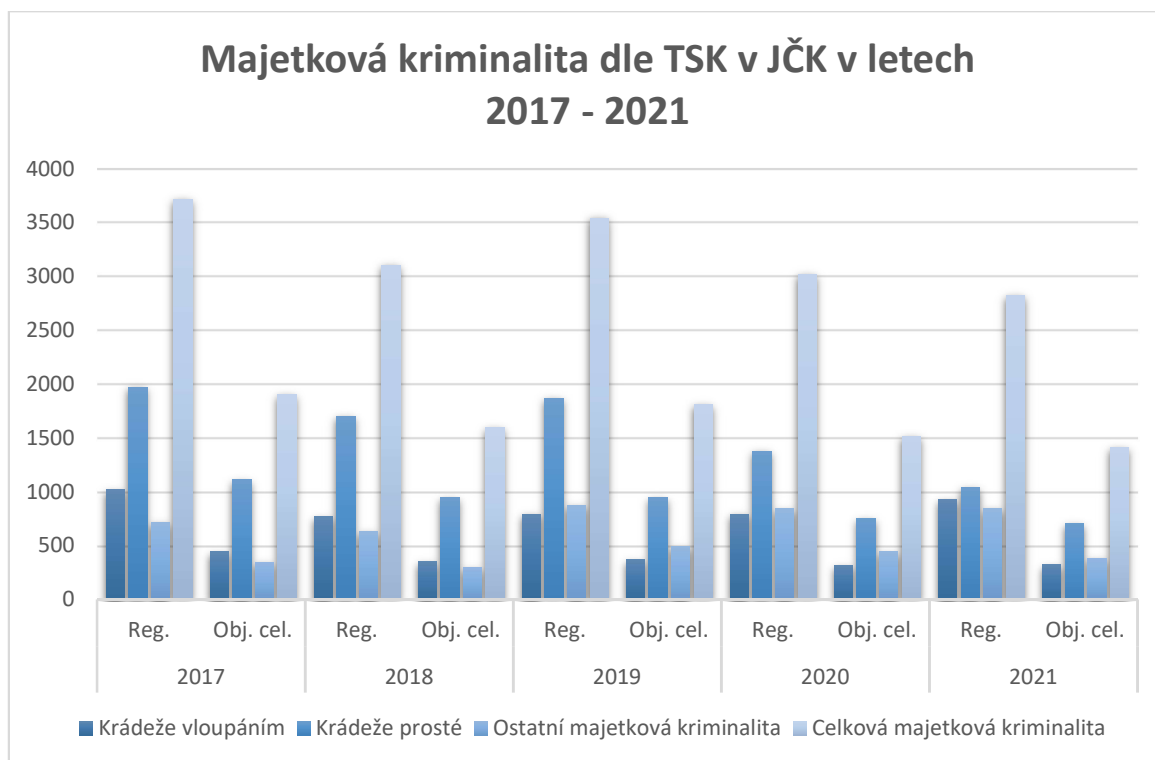
U ostatní majetkové kriminality (tab. 5) lze pozorovat poměrně stabilní stav. V roce 2019 došlo k vzestupu registrovaných skutků na 878 z 632 oproti roku 2018. V roce 2021 bylo registrováno 846 skutků, podobně jako v předchozích dvou letech.

Tabulka 5: Majetková kriminalita dle TSK v JČK v letech 2017 - 2021

TSK		2017		2018		2019		2020		2021	
		Reg.	Obj. cel.	Reg.	Obj. cel.	Reg.	Obj. cel.	Reg.	Obj. cel.	Reg.	Obj. cel.
300-399	Krádeže vloupaním	1020	443	770	352	796	370	796	319	931	322
400-499	Krádeže prosté	1974	1112	1704	948	1870	948	1379	754	1044	708
500-599	Ostatní majetková kriminalita	719	347	632	297	878	492	843	444	846	384
300-599	Celková majetková kriminalita	3713	1902	3106	1597	3544	1810	3018	1517	2821	1414

Zdroj: vytvořil autor podle Statistických přehledů kriminality Policie ČR

Graf 8: Majetková kriminalita dle TSK v JČK v letech 2017 - 2021

Zdroj: vytvořil autor podle Statistických přehledů kriminality Policie ČR

2.2.2 STRUKTURA MAJETKOVÉ KRIMINALITY V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Podle údajů uvedených v tabulce 6 a grafu 9 je zřejmé, že situace v období 2017 až 2020 v územní působnosti ÚO České Budějovice spojená s krádežemi vloupáním byla poměrně stabilní, avšak v roce 2021 došlo k nárůstu krádeží vloupáním o 102 registrovaných skutků oproti roku 2020, kdy jich bylo registrováno 186.

Krádeže prosté tvoří v analyzovaném období nadpoloviční většinu registrované majetkové kriminality (tab. 6). Situace od roku 2017 do roku 2021 má sestupný charakter, přesněji došlo ke snížení registrovaných skutků o 55 % na 408 skutků.

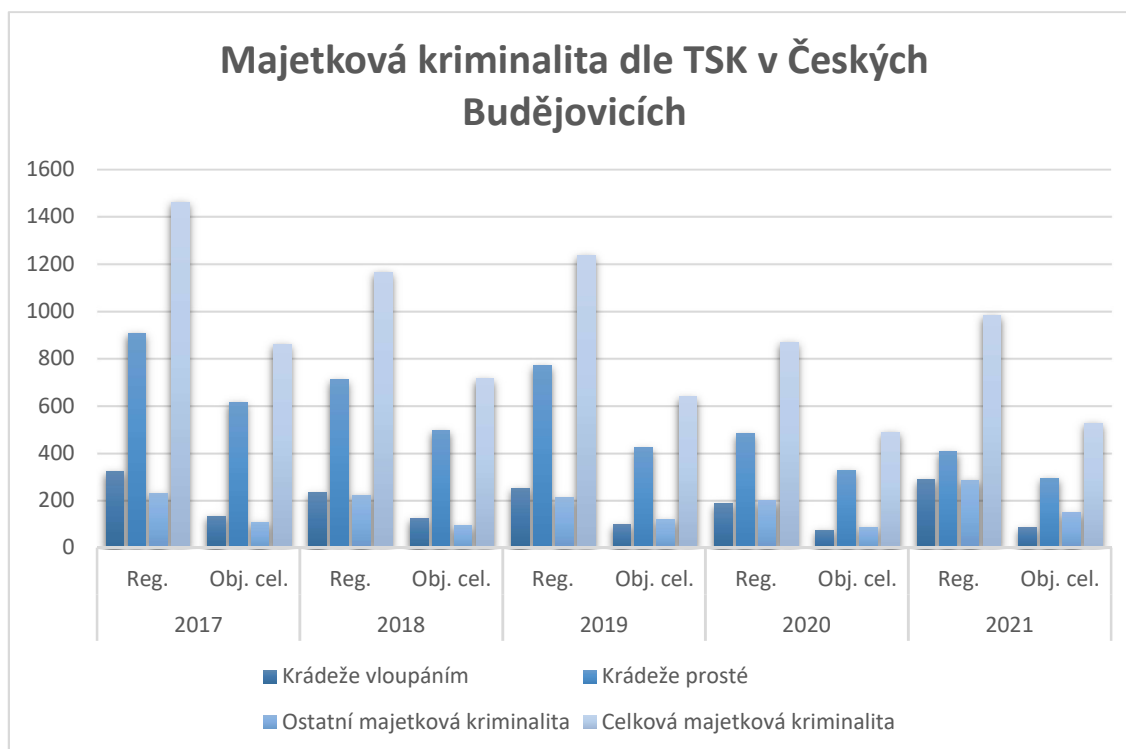
U ostatní majetkové kriminality (tab. 6) lze pozorovat poměrně stabilní stav. Od roku 2017 docházelo k mírnému poklesu registrovaných skutků, avšak v roce 2021 došlo k opětovnému nárůstu ostatní majetkové kriminality.

Tabulka 6: Majetková kriminalita dle TSK v Českých Budějovicích v letech 2017 – 2021

TSK		2017		2018		2019		2020		2021	
		Reg.	Obj. cel.	Reg.	Obj. cel.	Reg.	Obj. cel.	Reg.	Obj. cel.	Reg.	Obj. cel.
300-399	Krádeže vloupáním	324	135	232	124	253	97	186	75	288	85
400-499	Krádeže prosté	908	617	711	497	771	423	484	328	408	295
500-599	Ostatní majetková kriminalita	230	109	223	94	212	118	199	87	287	148
300-599	Celková majetková kriminalita	1462	861	1166	715	1236	638	869	490	983	528

Zdroj: vytvořil autor podle Statistických přehledů kriminality Policie ČR

Graf 9: Majetková kriminalita dle TSK v Českých Budějovicích

Zdroj: vytvořil autor podle Statistických přehledů kriminality Policie ČR

2.3 MAJETKOVÁ KRIMINALITA V DOBĚ PANDEMIE

Podle Zprávy o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku na území České republiky v roce 2020 (srovnání s rokem 2019) vydané Ministerstvem vnitra České republiky bylo na úseku majetkové kriminality v roce 2020 registrováno 82 116 případů, což je o 20 020 případů méně než v roce předešlém. Snížil se počet krádeží vloupáním, vloupání do rodinných domů, do bytů, soukromých subjektů i ostatních objektů. Také se snížil počet krádeží prostých, kapesních, krádeží věcí z automobilů i krádeží jízdních kol. V roce 2020 měla majetková kriminalita na území České republiky největší zastoupení, a to 49,6 % ze všech spáchaných trestných činů. I přes to, že majetková trestná činnost tvoří značnou část celkového souhrnu trestné činnosti páchané v České republice, z důvodu pandemie Covid-19 byla značně ztížena a snížena, a to s ohledem na to, že nebyl umožněn vstup cizincům na území České republiky

a také proto, že si pachatelé uvědomovali, že by byli při dopadení postiženi vyšším trestem¹⁸.

Dále podle Nejvyššího státního zastupitelství, v roce 2020 došlo k poklesu i jiných majetkových trestných činů, než jsou krádeže, a to například podvodů či zpronevěry. Pokles zaznamenalo až o jednu polovinu¹⁹.

Z důvodu zhoršení epidemické situace v souvislosti s výskytem onemocnění COVID-19 byl s účinností od 5. října 2020 na území České republiky opětovně vyhlášen nouzový stav, v jehož souvislosti byla přijata nová opatření. V některých případech se tak modifikovala klasifikace jednání postihovaného trestními sankcemi, neboť vyhlášení nouzového stavu odůvodňuje ukládání přísnějších trestů za trestné činy, jejichž spáchání právě v období koronavirové pandemie by mohlo být vnímáno jako přitěžující okolnost, či by u některých vybraných trestných činů mohlo být posouzeno, že došlo k naplnění jejich zvláštní skutkové podstaty.

Pandemie koronaviru jako přitěžující okolnost, jak již bylo zmíněno v předchozí kapitole, v době vyhlášení nouzového stavu, je možné použít aplikaci přitěžující okolnosti podle ust. § 42 písm. j) trestního zákoníku. Nouzový stav je charakterizován v čl. 5 odst. 1 ústavního zákona č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky²⁰, v němž se stanoví, že vláda může nouzový stav vyhlásit také v případě nebezpečí ohrožujícího ve značném rozsahu životy či zdraví lidí²¹. K přitěžující okolnosti dané vyhlášením nouzového stavu musí soud přihlédnout podle ust. § 39 odst. 3 trestního zákoníku, a to při stanovení druhu trestu a jeho výměry v souvislosti se spácháním všech druhů trestných činů. V jaké míře se však tato přitěžující okolnost promítne do výměry trestu, je na uvážení soudu, který bude posuzovat kontext spáchaného trestného činu. Kvalifikovaná skutková podstata znamená, že je možné některé trestné činy kvalifikovat podle

¹⁸ Ministerstvo vnitra České republiky, odbor prevence kriminality, Praha 2021

¹⁹ Nejvyšší státní zastupitelství. *Nejvyšší státní zastupitelství vyhodnotilo vývoj kriminality během nouzového stavu.* [online] 2020 [cit.2021-21-20] Dostupné z: <https://verejnazaloba.cz/nsz/nejvyssi-statni-zastupitelstvi-vyhodnotilo-vyvoj-kriminality-behem-nouzoveho-stavu/>

²⁰ Ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky

²¹ Advokátní kancelář Vych & Partners. *Sankce za dob koronavirové pandemie – 2. díl seriálu.* [online] 2021 [cit.2021-12-21] Dostupné z: <https://www.ak-vych.cz/sankce-za-dob-koronavirove-pandemie-2-dil-serialu/>

přísnější trestní sazby, a to právě s ohledem na to, že k jejich spáchání došlo v době výjimečného stavu²². Konkrétně se jedná o tyto trestné činy: šíření nakažlivé lidské nemoci, šíření nakažlivé lidské nemoci z nedbalosti, ohrožování zdraví závadnými potravinami a jinými předměty, ohrožování zdraví závadnými potravinami a jinými předměty z nedbalosti, trestný čin krádeže, zpronevěry, podvodu, lichvy a šíření poplašné zprávy. „V této souvislosti bylo vydáno nejprve rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR²³ v otázce drobných krádeží a aplikaci ust. § 205 odst. 4 písm. b) trestního zákoníku. Nejvyšší soud posuzoval typický případ drobné krádeže (náhradní břity značky Gillette) spáchané speciálním recidivistou. Soud deklaroval, že prakticky každá krádež spáchaná během současného nouzového stavu má být kvalifikována dle ust. § 205 odst. 4) písm. b) trestního zákoníku, tedy se sazbou trestu odnětí svobody od dvou do osmi let. Pachatel tedy nemusí pro spáchání využít současných protiepidemických opatření, ani nemusí odcizit např. ochranné zdravotnické pomůcky. Tento svůj závěr soud odůvodnil mimo jiné tím, že v současnosti má být kapacita příslušníků Policie ČR zaměřena na důležitější úkoly, např. pomoc určité kategorii občanů či zajištění pořádku na určitých místech, např. v nemocnicích, než je vyšetřování trestné činnosti bagatelní povahy. Paradoxem této úvahy soudu je to, že právě na základě ust. § 205 odst. 4 písm. b) trestního zákoníku jsou „bagatelní prohřešky“ kvalifikovány jako trestné činy, které zatěžují celý aparát orgánů činných v trestním řízení, byť by za běžného stavu věcí šlo o pouhé přestupky. V protikladu tohoto rozhodnutí Nejvyššího soudu stál dříve publikovaný názor Krajského soudu v Plzni²⁴, který požadoval, aby bylo individuálně posuzováno u každého jednotlivého případu odůvodněnost aplikace ust. § 205 odst. 4 písm. b) trestního zákoníku v tom kterém případě“²⁵.

Co se týká kriminality v Jihočeském kraji a jeho okresech v roce 2020 (tab. 7), krádeže vloupáním se na majetkové trestné činnosti podílely z 26,4 %, přičemž

²² Advokátní kancelář Vych & Partners. *Sankce za dob koronavirové pandemie – 2. díl seriálu*. [online] 2021 [cit.2021-12-21] Dostupné z: <https://www.ak-vych.cz/sankce-za-dob-koronavirove-pandemie-2-dil-serialu/>

²³ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15. 12. 2020, č.j. 4 Tdo 1255/2020-232

²⁴ Rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 25. 08. 2020, sp. zn. 9 To 208/2020

²⁵ Advokátní kancelář Vych & Partners. *Sankce za dob koronavirové pandemie – 2. díl seriálu* [online] 2021 [cit.2021-12-21] Dostupné z: <https://www.ak-vych.cz/sankce-za-dob-koronavirove-pandemie-2-dil-serialu/>

vykradeno bylo celkem 117 rodinných domů, 115 víkendových chat, 45 bytů, 64 obchodů.

Tabulka 7: Registrované trestné činy v Jihočeském kraji v roce 2020²⁶

(předběžné údaje) Pramen: Policejní prezidium ČR

	Registrované trestné činy	z toho						Objasněné trestné činy
		obecné činy	z toho				hospodářské činy	
			násilné činy	krádeže vloupáním	krádeže prosté	ostatní majetkové činy		
Kraj celkem	7 947	5 301	795	796	1 379	843	1 089	5 019
v tom okresy:								
České Budějovice	2 407	1 563	224	186	484	199	337	1 497
Český Krumlov	964	655	78	107	208	67	106	530
Jindřichův Hradec	1 012	703	145	99	146	112	94	626
Písek	853	547	88	101	143	75	153	566
Prachatice	641	432	83	62	91	61	99	397
Strakonice	904	571	88	99	103	119	194	612
Tábor	1 166	830	89	142	204	210	106	791

Podle výroční zprávy ředitele Úřadu služby kriminální policie a vyšetřování Policejního prezidia ČR Ludka Fialy k poklesu majetkové kriminality bylo sděleno následující: „*Hlavní příčiny poklesu nápadu trestné činnosti lze samozřejmě spatřovat v omezujících opatřeních, která zapříčinila menší mobilitu osob v České republice, v omezení vstupu občanů ostatních zemí k nám a dále také v novelizaci trestního zákoníku, ve které došlo ke změně hranice výše škody při kvalifikaci trestného činu na 10 tisíc korun.*“²⁷

Dle názoru autora práce lze shledat jistou příčinnou souvislost mezi nouzovými stavy vyhlášenými na území České republiky a poklesu majetkové kriminality s ohledem na to, že v době pandemie viru COVID-19 pachatelé drobných krádeží či jiné majetkové trestné činnosti v průběhu trvání nouzového stavu zjistili, že vzhledem k tomu, že je jejich jednání posuzováno podle přísnějšího odstavce (konkrétně odstavec 4 § 205 trestního zákoníku), své jednání si nakonec pečlivě rozmysleli, neboť i marginální krádeže, jindy posuzovány podle přestupkového zákona byly až do doby vyhlášení rozhodnutí Nejvyššího soudu o nutnosti použití tohoto odstavce pouze v případech, kdy musí být jednoznačně

²⁶ Český statistický úřad. Kriminalita v Jihočeském kraji v roce 2020. [online] 2021 [cit. 2021-12-21] Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/xc/kriminalita-v-jihoceskem-kraji-v-roce-2020>

²⁷ iDnes.cz. V Česku ubylo vražd či kapesních krádeží, naopak přibýlo případů šíření nákazy. [online] 2021 [cit.2022-01-12] Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/kriminalita-v-dobe-nouzoveho-stavu-sireni-nakazlive-nemoci-kradeze-statistika.A210610_105618_domaci_vank

prokázáno, že se jedná o krádež věci, která je v souvislosti s nouzovým stavem významná „Uvedená souvislost je pak zřejmá zejména v případě, jestliže trestný čin pachatele bude zaměřen přímo proti opatřením či omezením učiněným k řešení zmíněné situace, anebo bude mařit či ztěžovat její zvládnutí nebo odvrácení atd.²⁸“ Lze například poukázat na muže z Brna, který ukradl pět pizza bulek a byl odsouzen k trestu odnětí svobody v trvání roku a půl. Podle advokátního deníku bylo v České republice odsouzeno takto přísně až 1 500 osob. Tyto osoby nemají možnost žádného opravného prostředku, což vedlo k výzvě ministryně spravedlnosti k tomu, aby podala stížnost pro porušení zákona členy platformy Rozumné právo²⁹.

2.4 MAJETKOVÁ KRIMINALITA V DOBĚ PANDEMIE V JIHOČESKÉM KRAJI
V České republice byly za rok 2020 vyhlášeny celkem dva nouzové stavy, a to nejprve ode dne 12. 3. 2020 do 17. 5. 2020³⁰, i když původně měl být vyhlášen nouzový stav jen na dobu 30 dnů^{31,32}. Později byl nouzový stav vyhlášen znovu, a to od 5. 10. 2020 až do 14. 2. 2021³³. Opět i v tomto případě měl být původně vyhlášen na dobu 30 dnů. I přes to, že Poslanecká sněmovna již další prodloužení nouzového stavu po 14. 2. 2021 nepodpořila, stejný den byl na podkladě žádosti hejtmanů a primátora hl. města Prahy ode dne 15. 2. 2021 do 28. 2. 2021 vyhlášen další nouzový stav, který byl k 27. 2. 2021 Poslaneckou sněmovnou zrušen a týž den Vládou České republiky opětovně vyhlášen, a to na dobu 30 dnů. Nakonec byl i tento nouzový stav prodloužen až do 11. 4. 2021³⁴.

²⁸ Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 16. 3. 2021, sp. zn. 15 Tdo 110/2021

²⁹ Advokátní deník. *Velké množství odsouzených je ve vězení kvůli nesprávnému právnímu názoru.* [online] 2021 [cit.2022-01-10] Dostupné z: <https://advokatnidenik.cz/2021/05/26/mnoho-odsouzenych-je-ve-vezeni-kvuli-nespravnemu-pravnimu-nazoru-coz-je-neprijatelne/>

³⁰ Usnesení vlády České republiky č. 194 o vyhlášení nouzového stavu pro území České republiky z důvodu ohrožení zdraví v souvislosti s prokázáním výskytu koronaviru /označovaný jako SARS CoV-2/ na území České republiky na dobu od 14.00 hodin dne 12. března 2020 na dobu 30 dnů

³¹ Usnesení č. 156/2020 Sb., Usnesení vlády České republiky č. 396 o prodloužení nouzového stavu v souvislosti s epidemií viru SARS CoV-2

³² Usnesení č. 219/2020 Sb., Usnesení vlády České republiky č. 485 o prodloužení nouzového stavu v souvislosti s epidemií viru SARS CoV-2

³³ Usnesení č. 391/2020 Sb., Usnesení vlády České republiky č. 957 o vyhlášení nouzového stavu pro území České republiky z důvodu ohrožení zdraví v souvislosti s prokázáním výskytu koronaviru /označovaný jako SARS CoV-2/ na území České republiky na dobu od 00:00 hodin dne 5. října 2020 na dobu 30 dnů

³⁴ Usnesení č. 84/2021 Sb., Usnesení Poslanecké sněmovny o zrušení nouzového stavu, Usnesení č. 96/2021 Sb., Usnesení vlády České republiky č. 196 o vyhlášení nouzového stavu pro území České republiky z důvodu ohrožení zdraví v souvislosti s prokázáním výskytu

Poslední, v pořadí pátý nouzový stav byl vyhlášen Vládou České republiky dne 25. 11. 2021 na dobu 30 dnů³⁵.

Podle údajů Českého statistického úřadu – Krajské správy ČSÚ v Českých Budějovicích, v roce 2020 došlo ke snížení kriminality o 16,9 %, a to, dle tvrzení ČSÚ, s ohledem na vyhlášení nouzového stavu na území České republiky kvůli pandemii SARS-CoV-2. Jihočeský kraj byl na 7. místě v nejnižším počtu spáchaných trestných činů na území krajů³⁶ (tab. 8).

Tabulka 8 – Kriminalita podle krajů v roce 2020³⁷

(předběžné údaje) Pramen: Policejní prezidium ČR

	Registrované trestné činy	z toho						Objasněné trestné činy
		obecné činy	z toho				hospodářské činy	
			násilné činy	krádeže vloupáním	krádeže prosté	ostatní majetkové činy		
Česká republika	165 525	121 981	12 247	20 661	45 638	15 817	18 528	77 786
v tom kraje:								
Hl. m. Praha	38 059	30 872	1 464	4 889	16 069	4 110	4 567	8 660
Středočeský	18 091	13 468	1 261	2 941	4 267	1 707	1 510	8 107
Jihočeský	7 947	5 301	795	796	1 379	843	1 089	5 019
Plzeňský	8 996	6 672	667	1 370	2 332	714	823	4 005
Karlovarský	4 422	3 222	354	607	951	332	400	2 758
Ústecký	14 872	10 648	1 350	1 785	3 498	1 128	1 565	9 231
Liberecký	7 290	5 121	619	814	1 491	728	857	4 028
Královéhradecký	5 794	3 888	557	503	1 095	515	779	3 657
Pardubický	4 778	3 113	346	358	945	440	583	3 004
Vysočina	4 835	3 264	506	437	759	490	624	3 103
Jihomoravský	16 985	12 703	1 247	2 374	4 450	1 927	1 970	6 903
Olomoucký	8 369	5 581	811	769	1 724	830	1 072	4 906
Zlínský	5 452	3 425	555	484	981	451	682	3 686
Moravskoslezský	19 635	14 703	1 715	2 534	5 697	1 602	2 007	10 719

koronaviru /označovaný jako SARS CoV-2/ na území České republiky na dobu 30 dnů od 00:00 hodin dne 27. února 2021

Usnesení č. 146/2021 Sb., Usnesení vlády České republiky č. 314 o prodloužení nouzového stavu v souvislosti s epidemií viru SARS CoV-2

³⁵ Usnesení č. 434/2021 Sb., Usnesení vlády České republiky č. 1065 o vyhlášení nouzového stavu pro území České republiky z důvodu ohrožení zdraví v souvislosti s prokázáním výskytu koronaviru /označovaný jako SARS CoV-2/ na území České republiky na dobu 30 dnů od 00:00 hodin dne 26. listopadu 2021

³⁶ Český statistický úřad. *Kriminalita v Jihočeském kraji v roce 2020*. [online] 2021 [cit.2021-12-20] Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/xc/kriminalita-v-jihoceskem-kraji-v-roce-2020>

³⁷ Český statistický úřad. *Kriminalita v Jihočeském kraji v roce 2020*. [online] 2021 [cit. 2021-12-21] Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/xc/kriminalita-v-jihoceskem-kraji-v-roce-2020>

3 ANALÝZA PACHATELŮ MAJETKOVÉ KRIMINALITY

3.1 MAJETKOVÁ KRIMINALITA MLÁDEŽE

Kriminalitou mládeže se myslí buď kriminalita dětí či mladistvých. Dítě je popisováno dle čl. 1 Úmluvy o právech dítěte jako: „...každá lidská bytost mladší osmnácti let, pokud podle právního řádu, jenž se na dítě vztahuje, není zletilosti dosaženo dříve.³⁸“ Pojmem mladistvý se podle § 2 písm. c) zákona č. 218/2003 Sb., o soudnictví ve věcech mládeže myslí: „*mladistvým ten, kdo v době spáchání provinění dovršil patnáctý rok a nepřekročil osmnáctý rok svého věku; má se za to, že mladistvým je i ten, kdo v době spáchání provinění dovršil patnáctý rok věku, ale u něhož není možné bez důvodné pochybnosti určit, že v době spáchání provinění překročil osmnáctý rok věku.*³⁹“ U mladistvých se nehovoří o trestných činech, avšak jako o *provinění* a u dětí do 15 let věku o *činu jinak trestném*.

Mládeží se dle výše popsaných definic myslí osoby, které nedovršily 18 let. Dále jsou popisovány osoby, které spáchaly trestný čin mezi 18. a 21. rokem věku jako *mladí dospělí*, přičemž podle trestního práva jsou trestáni již dle zvláštní části trestního zákoníku, avšak při vyměřování trestu je nutné k věku pachatele přihlídnout. Důvodem je zejména možnost nápravy mladého pachatele.

Problematika páčání trestné činnosti mládeží je klíčová oblast pro kriminology. Z jedné strany se k takovým pachatelům přistupuje tolerantněji, avšak z druhé strany je nutné posuzovat morální stranu osobnosti pachatele, který si velmi dobře uvědomuje, co svým jednáním může způsobit.

Podle prováděného výzkumu Policie České republiky, zveřejněného na stránkách www.policie.cz/statistiky-kriminalita v roce 2017 byla majetková trestná činnost nezletilými páčána více chlapci než dívkami, převážně se jednalo o méně závažné majetkové trestné činy, tedy krádeže a nejčastěji k tomuto

³⁸ Úmluva o právech dítěte, čl. 1

³⁹ § 2 písm. c) zákona č. 218/2003 Sb., o soudnictví ve věcech mládeže

jednání dochází ve skupinách společně se svými vrstevníky, tedy formou spolupachatelství⁴⁰.

Příčinou kriminality mládeže může být individuální zvláštnost jedince, nepříznivé rodinné charakteristiky a zkušenosti, nedostatečné či dokonce rizikové působení školního prostředí, negativní vliv prostředí, dostatek příležitostí, neadekvátní užití formálních sociálních intervencí či společenské a demografické změny a posun hodnotových orientací jak celé společnosti, tak subkultury mládeže⁴¹.

Vývoj kriminality mládeže dostal velkým změnám od doby po revoluci. V první polovině devadesátých let došlo k nárůstu objasněné kriminality páchané mládeží. Po přelomu tisíciletí začalo ubývat této trestné činnosti a až v roce 2017 došlo opět k nepatrnému nárůstu. Vlivem na kriminalitu mládeže je nejčastěji změna v morálním usuzování a v hodnotové orientaci mládeže.

Jako problematická může být shledána problematika trestně neodpovědné mládeže. Jak již bylo výše v této kapitole uvedeno, jedná se o děti, kterým při spáchání trestného činu ještě nebylo 15 let. Pokud takové dítě jedná takovým způsobem, že by mohla být naplněna skutková podstata trestného činu, není vedeno řízení podle trestního řádu, avšak podle občanského soudního řádu, kdy musí být takové dítě zastoupeno opatrovníkem. Mnohdy bývá upuštěno od uložení opatření, ovšem v těch případech, kdy byl čin zvláště surový nebo bylo takto jednáno dítětem opakovaně, soud může dítěti uložit dohled probačního úředníka, zařadit ho do terapeutického či jiného vhodného výchovného programu nebo mu uložit ochrannou výchovu.

3.2 MAJETKOVÁ KRIMINALITA CIZINCŮ

V současné době se stává kriminalita cizinců čím dál více palčivějším tématem, a to v souvislosti s migrací velkého množství různých etnických skupin. S tímto jevem jsou přinášeny problémy, které jsou založeny na kulturních, náboženských i společenských rozdílech mezi osobami žijícími na území státu celoživotně

⁴⁰ VÁLKOVÁ, Helena, Josef KUČHTA a kol. *Základy kriminologie a trestní politiky*. 3. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2019. Beckovy mezioborové učebnice. ISBN 978-80-7400-732-3. str. 285

⁴¹ Opakovaně citováno str. 291-293

a těmi, kteří jsou z jakéhokoliv důvodu na stejném území, avšak s rozdílným pohledem na celkový způsob žití.

Nejsilnější migrační vlna přišla po 2. světové válce, zejména z důvodu poptávky po levné pracovní síle ve vyspělejších zemích, nízké úrovni žití ze země odchodu a perspektivy zlepšení životního prostředí. Taktéž docházelo a dochází k nedobrovolné migraci, a to zejména z důvodů politického zřízení, diskriminace či zhoršování životního prostředí⁴².

Další vlna pak přišla v roce 2015, kdy se jedná zejména o migranty z muslimských zemí směřující do zemí evropských, obzvláště těch přímořských. Díky této obrovské vlně, která má trvání až do dnešních dní se začíná projevovat velký rozdíl mezi národnostmi a pohledem na způsob žití, kdy právě tyto pak následně ústí v kriminalitu, a to nejen tu majetkovou.

Pojem cizinec označuje osobu, která nemá státní občanství příslušného státu. Nelze na tuto definici nahlížet absolutně, neboť z hlediska kriminologického se tento pojem vykládá širěji, a to tak, že za cizince se považuje i osoba, která již nabyla státní občanství daného státu (ovšem je pravdou, že o těchto osobách se spíše hovoří jako o přistěhovalcích či emigrantech). Dále je možné rozdělit pachatele – cizince do několika skupin: 1. cizinci, kteří trvali či alespoň dlouhodobě žijí na území hostitelské země, 2. osoby, které přijely do dané země přímo za účelem spáchání trestného činu nebo jej spáchaly při návštěvě dané země, 3. pachatelé, kteří byli vysláni na území dané země přímo za účelem páchaní trestné činnosti jako členové organizované zločinecké skupiny⁴³.

Jako etnickou minoritu popisujeme jako *„podřízenou skupinu osob, jejíž příslušníci mají významně méně moci nebo kontroly nad vlastními životy, než mají příslušníci dominantní nebo většinové skupiny, která je dále charakterizována zejména tělesnými či kulturními charakteristikami, které její příslušníky odlišují od příslušníků dominantní skupiny, zkušenostmi předsudků*

⁴² Opakovaně citováno str. 311

⁴³ Opakovaně citováno str. 313

*a znevýhodnění, nedobrovolnou příslušností k minoritě, pocity solidarity s ostatními příslušníky této skupiny aj.*⁴⁴

Co se týká majetkové kriminality cizinců, nejčastěji se jedná o trestné činy krádeže. Obecně majetková kriminalita tvořila v roce 2017 kolem 23 % trestných činů, z toho však 84 % tvořily právě trestné činy krádeže⁴⁵. Zkoumání složení národností těchto pachatelů je velmi složité, neboť mnohdy ani nedisponují pravými doklady totožnosti či se vydávají za jiné osoby, než kterými jsou. V roce 2017 mezi nejčastěji páchané majetkové trestné činy patřily krádeže prosté (197 případů), krádeže prosté ostatní, podle § 205 trestního zákoníku (992 případů), krádeže vloupáním (309 případů), podvod (195 případů) a poškození cizí věci (156 případů).

3.3 RECIDIVA

Širší pojetí kriminální recidivy považuje za recidivu opakování trestné činnosti, bez ohledu na to, o jaký trestný čin se jedná. Užší pojetí vyžaduje spáchání téhož nebo druhově obdobného trestného činu opakovaně. Podle výzkumu *Netík a kol.*⁴⁶, který zahrnul 210 prvovězňených a 210 recidivních pachatelů majetkové aj. trestné činnosti, kdy na základě této studie byli recidivisté rozděleni do 8 skupin: socializovaný agresor, nesocializovaný agresor, konformní moron, nezdrženlivý, neurotický, hostilní, podrobivý a úzkostný manipulátor. Srovnáním bylo zjištěno, že recidivisté jsou charakterizováni spíše nezdrženlivostí, nízkou inteligencí, agresivitou a nepřátelským zaměřením vůči okolí⁴⁷.

Pro zajímavost lze shrnout, že dle statistiky kriminality Policie České republiky⁴⁸ bylo v červenci roku 2021 na území Jihočeského kraje recidivně spácháno 299 krádeží.

⁴⁴ Opakovaně citováno str. 313-314

⁴⁵ Opakovaně citováno str. 326

⁴⁶ NETÍK, Karel a kol. *Typologie osobnosti pachatele*. In SUCHÝ, O. a kol. (vyd.) *Osobnost pachatele*. II. díl. Praha : VÚK, 1986

⁴⁷ GRŮVNA, Tomáš a kol. *Kriminologie*. 5., aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019. ISBN 978-80-7598-554-5. str. 361

⁴⁸ Policie České republiky. *Statistické přehledy kriminality za rok 2021*. [online] 2021 [cit.2022-01-20] Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2021.aspx>

3.4 ANALÝZA PACHATELE MAJETKOVÉ KRIMINALITY PODLE POLICEJNÍ STATISTIKY

Data byla analyzována pouze z let 2017 - 2020, neboť v době vypracování bakalářské práce nebyla statistika TSK za rok 2021 zpracována.

Z analýzy dat z TSK (tab. 9) vyplývá, že nejvíce majetkové kriminality v období 2017 - 2020 se dopouštějí převážně muži ve srovnání s ženami. Za analyzované období 2017 - 2020 vychází, že muži tvoří coby stíhané a vyšetřované osoby průměrně 83 % celkového počtu majetkové kriminality.

Dále z analýzy dat vyplývá, že až 55 % stíhaných a vyšetřovaných osob majetkové kriminality v období 2017 - 2020 je přisuzováno opakovaně trestaným osobám.

Z celkového počtu stíhaných a vyšetřovaných osob za analyzované období 2017-2020 je zastoupeno průměrně 10 % cizinci.

Dále se statistika kriminality dle TSK o počtech stíhaných a vyšetřovaných osob dělí na nezletilé ve věku 1 - 14 let, dále na mladistvé ve věku 15 - 17 let a na děti ve věku 1 - 17 let. Z celkového počtu stíhaných a vyšetřovaných osob za rok 2017 - 2020 je průměrně cca 4 % zastoupeno nezletilými ve věku 1 - 14 let, dále průměrně cca 5 % zastoupeno mladistvými ve věku 15 - 17 let a průměrně cca 9 % zastoupeno dětmi ve věku 1 - 17 let. Ze zjištěných dat lze vyvodit, že podíl nezletilých, mladistvých a dětí na počtu stíhaných a vyšetřovaných osob majetkové kriminality má klesající charakter.

Analýzou shromážděných dat za rok 2017 - 2020 dospěl autor k závěru, že právnické osoby se na páčání majetkové kriminality (dle TSK 300 - 599) podílí zanedbatelným způsobem.

Tabulka 9: Analýza pachatelů dle TSK v ČR v letech 2017 - 2020

Rok	TSK	muži	ženy	nezletilí 1-14 let	mladiství 15-17 let	děti 1-17 let	opak. trest. osoby	cizinci	PO
2017	krádeže vloupáním	4817	352	244	355	599	3006	278	0
	krádeže prosté	12311	2734	303	559	861	9169	1238	2
	ostatní majetková kriminalita	4162	923	203	184	385	1748	442	7
	celková majetková kriminalita	20052	3961	729	1026	1751	13021	1898	8
2018	krádeže vloupáním	4156	329	200	281	481	2616	290	0
	krádeže prosté	11624	2662	283	505	788	8660	1152	1
	ostatní majetková kriminalita	3826	802	147	147	294	1533	397	6
	celková majetková kriminalita	18531	3708	621	865	1486	12001	1777	7
2019	krádeže vloupáním	4263	370	199	252	451	2755	280	0
	krádeže prosté	12280	2795	297	490	787	9462	1248	3
	ostatní majetková kriminalita	4011	889	178	179	356	1662	377	4
	celková majetková kriminalita	19408	3969	660	881	1540	13006	1855	6
2020	krádeže vloupáním	4072	316	172	231	402	2598	258	0
	krádeže prosté	10300	2006	274	441	715	7855	814	1
	ostatní majetková kriminalita	3264	720	147	117	264	1387	302	6
	celková majetková kriminalita	16453	2971	585	735	1318	10940	1316	7

Zdroj: vytvořil autor podle Statistických přehledů kriminality Policie ČR

4 KONTROLA MAJETKOVÉ KRIMINALITY

4.1 REPRESIVNÍ PŮSOBENÍ NA PACHATELE

Podle trestního zákoníku je nutné při posuzování odpovědnosti pachatele a trestněprávních důsledků s ní spojené uplatňovat jen v případech natolik společensky škodlivých, že nepostačuje uplatnění odpovědnosti podle jiného právního předpisu⁴⁹, například přestupkového zákona. Toto pravidlo je nutné posuzovat vždy právě pro účely zjištění, zda nelze trestat pachatele mírněji než podle trestních zákonů. Tato zásada je označována jako „subsidiarita trestněprávní represe“. V případech natolik společensky škodlivých, kdy nelze skutek posuzovat jinak, než podle trestního zákona je pak nutné potrestat dle zákonem stanovených sankcí, a to s přihlédnutím k veškerým okolnostem, které tvoří ucelený celek a které je nutné zohlednit. Jsou jimi buď tresty nebo ochranná opatření. Mezi tresty se řadí odnětí svobody, domácí vězení, obecně prospěšné práce, propadnutí majetku, peněžitý trest, propadnutí věci, zákaz činnosti, zákaz držení a chovu zvířat, zákaz pobytu, zákaz vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce, ztráta čestných titulů nebo vyznamenání, ztráta vojenské hodnosti a vyhoštění⁵⁰. Ochranná opatření jsou buď ochranné léčení či zabezpečovací detence, zabránění věci, zabránění části majetku a ochranná výchova⁵¹.

Obecně se dá shrnout, že prevence kriminality je jakési předcházení či včasná ochrana před pácháním trestné činnosti, kdežto trestní represe se zaměřuje již na důsledky kriminogenního vývoje a potlačuje či zabraňuje jí v dalším pokračování⁵².

4.2 PREVENCE KRIMINALITY

Preventivní politika je ofenzivní strategií, která spoléhá na jiné než represivní prostředky. Snaží se eliminovat sociálně patologické jevy a snižovat motivy a příležitosti k páchání trestných činů. Prevence kriminality je součástí trestní

⁴⁹ § 12 trestního zákoníku

⁵⁰ § 52 trestního zákoníku

⁵¹ § 98 trestního zákoníku

⁵² GRIVNA, Tomáš a kol. *Kriminologie*. 5., aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019. ISBN 978-80-7598-554-5. str. 151

politiky. Jedná se o opatření sociální a situační prevence, včetně informování veřejnosti o možnostech ochrany před trestnou činností a dále pomáhá obětem trestných činů. Prevence má několik úrovní, a to primární (sem patří výchovné, vzdělávací, volnočasové a osvětové aktivity, zejména zaměřená na děti a mládež), sekundární prevence (zabývá se rizikovými jedinci a skupinami, u nichž je zvýšená pravděpodobnost, že v budoucnu budou pachateli či oběťmi trestné činnosti) a terciální prevence (ta spočívá v resocializaci potrestaných pachatelů). Prevence může působit na meziresortní, resortní či místní úrovni, přičemž prevence na místní úrovni se považuje za nejefektivnější. Cílem všem projektů je znesnadnění spáchání trestného činu a zmenšení tohoto rizika⁵³.

4.2.1 SITUAČNÍ PREVENCE

Podle Ministerstva vnitra České republiky situační prevencí: „staví na zkušenosti, že určité druhy kriminality se objevují v určité době, na určitých místech a za určitých okolností. Prostřednictvím opatření režimové, fyzické a technické ochrany se snaží kriminogenní podmínky minimalizovat. Nejefektivněji působí při omezování majetkové trestné činnosti. Úspěšnost situační prevence je vysoká, je však podmíněna adekvátní volbou opatření a finančními a personálními prostředky do ní vložených. Těžiště odpovědnosti za opatření situační prevence nesou především občané a obce a v rámci vymezených kompetencí i Ministerstvo vnitra, respektive Policie ČR.⁵⁴“

K situační prevenci se pojí mnoho teorií, kdy jednou z nich je tzv. Teorie hájitelného prostoru, formulovaná americkým architektem Oscarem Newmanem. Tento architekt se v roce 1972 ve své knize *Defensible Space*⁵⁵ snažil popsat a objasnit vztah mezi strukturou výstavby a výší kriminality na konkrétním místě ve městě s tím, že hlavním cílem tohoto objasnění bylo předcházení kriminálně

⁵³ Prevence kriminality v České republice. *Prevence kriminality*. [online] 2022 [cit.2022-02-02] Dostupné z: <https://prevencekriminality.cz/prevence-kriminality/>

⁵⁴ Prevence kriminality v České republice. *Prevence kriminality*. [online] 2022 [cit.2022-02-02] Dostupné z: <https://prevencekriminality.cz/prevence-kriminality/>

⁵⁵ FISHER, W. Benjamin a kol. Encyclopedia of Street Crime in America. *Defensible space theory*. [online] 2013 [cit.2022-02-15] ISBN-10: 141299957X ISBN-13: 978-1412999571 Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/338146705_Defensible_space_theory7

patogenním jevům při plánování výstavby a její struktury. Podle Newmana jsou dané lokality ovlivňovány následujícími faktory: míra možnosti identifikace příslušnosti člověka, který se pohybuje v konkrétní lokalitě (odlišování obyvatel a cizích osob), možnostmi kontroly této oblasti jejími obyvateli, pověstí oblasti a výší pospolitosti obyvatel a faktem, zda místo plní svůj účel také po estetické a funkční stránce.

Situační prevence se tedy považuje za jednu z nejefektivnějších prevencí majetkové trestné činnosti, neboť nejenom že se zaměřuje na zamezení kriminálního chování osob, ale předchází jak příležitostem k tomuto jednání, tak i zvyšuje riziko dopadení. Situační prevence se může dělit do několika skupin. Jsou jimi 1. preventivní metody zvyšující ochranu subjektů, osob či věcí, jimiž se má na mysli například zabezpečení objektů či kontrola přístupu k objektům nebo také odvedení pachatele od objektů, 2. přemístění ohrožených věcí na bezpečné místo, jako je například použití trezorů či bezpečnostních schránek nebo také parkování na hlídaném parkovišti, 3. ztížení možnosti přístupu k věcem, díky kterým je trestný čin spáchán, čímž se myslí zejména omezující právní předpisy, 4. zmenšení očekávaného prospěchu z trestného činu, jako je například označení bankovky, registrace uměleckých děl a nakonec 5. zlepšení dohledu nad konkrétní lokací, kterým se myslí dohled hlídkové služby policie či soukromých bezpečnostních služeb.

Některé činnosti situační prevence jsou však značně zautomatizované a běžně tak dochází k omezování příležitostí k páčání majetkové trestné činnosti. Mezi tato jednání patří např. uzamknutí vozidla, bytu, zajištění kola řetězem nebo např. při platbě platební kartou zakrytí rukou platebního terminálu a znemožnění zjištění kódu k této platební kartě.

4.2.2 PREVENCE V ČESKÉ REPUBLICE

Aby prevence kriminality byla v jednotlivých krajích a obcích prováděna účelně, je potřeba nastavit koncepci již na úrovni celostátní. Podle Směrnice pro prevenci kriminality, rezoluce Hospodářské a sociální rady OSN, č. 2002/13 je prokázáno, že *„dobře naplánované strategie prevence kriminality nejenže*

předcházejí trestné činnosti a viktimizaci, ale podporují bezpečnost společnosti a přispívají k udržitelnému rozvoji států. Zlepšují kvalitu života a přinášejí dlouhodobé výhody ve smyslu snižování nákladů spojených se systémem trestní justice i dalších společenských nákladů vyplývajících z trestné činnosti⁵⁶.“ Z výše uvedeného vyplývá, že v případě dostatečné prevence kriminality dochází zejména k zlepšení kvality života. Jedná se o nerepresivní opatření, čímž se myslí veškeré aktivity a jednání, které jsou prováděny státními, ale také veřejnoprávními i soukromoprávními subjekty, za účelem předcházení páchaní trestných činů a také snižování obav z ní.

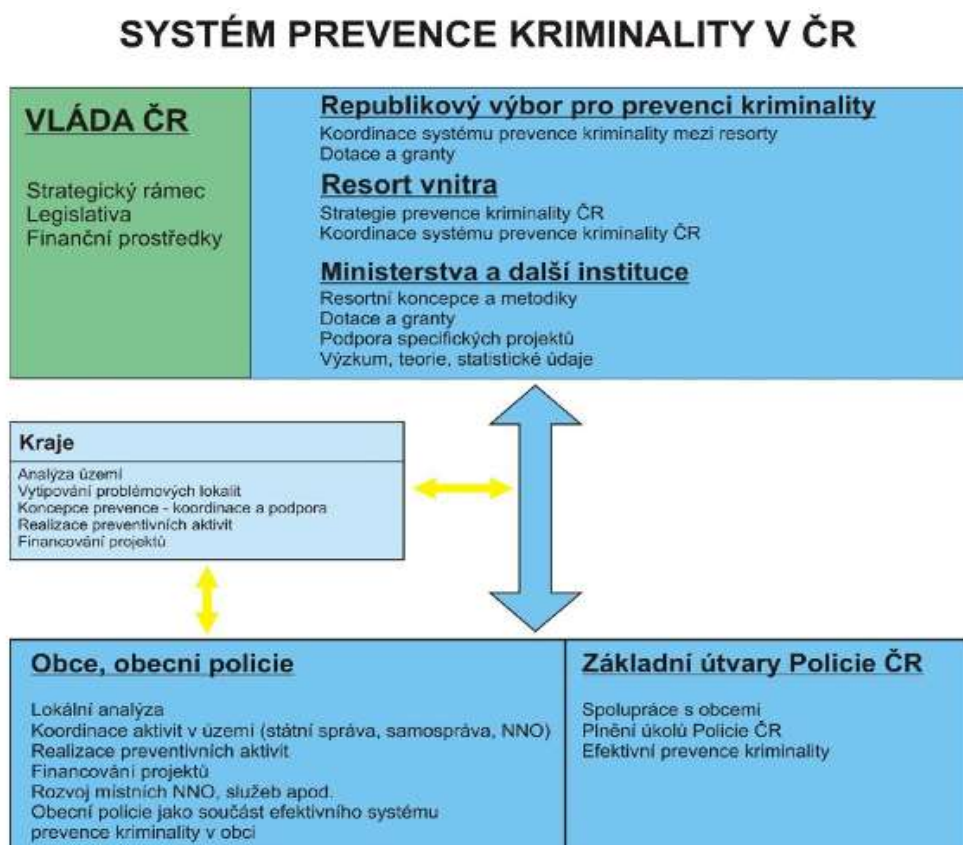
4.2.3 SYSTÉM PREVENCE KRIMINALITY V ČESKÉ REPUBLICE

Podle znázornění prevence kriminality v České republice ministerstva (obr. 1) a jim podřízené instituce podle vydané vládní strategie vytvářejí dále rezortní strategii. Kraje realizují prevenci na poli své samostatné působnosti a prostřednictvím manažerů prevence kriminality dále koordinují různé aktivity konané za účelem prevence kriminality. Své specifické místo má Policie České republiky, která je nenahraditelná v oblasti této problematiky, neboť disponuje nejúčinnějšími prostředky a nejobjektivnějšími informacemi o trestné činnosti a jejího vývoje. Úkolem Policie ČR je chránit bezpečnost osob, majetku a veřejný pořádek. Obec je pomyslným základním kamenem pro preventivní opatření, neboť právě obec prakticky vykonává a naplňuje úkol prevence kriminality. Může tomu tak být prostřednictvím obecní policie nebo zřizováním různých organizací či subjektů, které pozitivně působí při této problematice na okolí⁵⁷.

⁵⁶ Prevence kriminality v České republice. *Prevence kriminality*. [online] 2022 [cit.2022-02-15] Dostupné z: <https://prevencekriminality.cz/prevence-kriminality> Ministerstvo vnitra České republiky. *Prevence kriminality*. [online] 2021 [cit.2022-01-16] Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/o-nas-prevence-kriminality.aspx>

⁵⁷ GRÍVNA, Tomáš a kol. *Kriminologie*. 5., aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019. ISBN 978-80-7598-554-5. str. 174

Obrázek 1: Systém prevence kriminality v ČR⁵⁸

Co se týká kontroly majetkové kriminality, přítomnost orgánů policie na určitých místech, kde se často páchá majetková trestná činnost, již sama o sobě stačí k zamezení zejména krádeží, a to např. pěšími hlídkami. Dále je pak možné zajistit osobní ostrahu v kombinaci s technicko-bezpečnostními opatřeními, jako jsou uzamykací systémy, elektronická zabezpečovací signalizace apod. Pro případy odcizení vozidel či věcí ve vozidlech je pak doporučováno doplnit vozidlo zabezpečovacími prvky, jako jsou např. tajné pojistky či alarmy. Optimálním řešením by bylo vybudování např. jednotného celostátního systému odcizených vozidel⁵⁹.

Z pohledu represivní strategie je pak zásadní, aby bylo dosaženo požadavku, kdy by se majetková trestná činnost pachatelům přestala vyplácet. Tím se myslí

⁵⁸ Ministerstvo vnitra České republiky. *Strategie prevence kriminality v České republice na léta 2016 až 2020*. [online] 2021 [cit.2022-01-06] Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/strategie-prevence-kriminality-v-ceske-republice-na-leta-2016-az-2020.aspx>

⁵⁹ VÁLKOVÁ, Helena, Josef KUČHTA a kol. *Základy kriminologie a trestní politiky*. 3. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2019. Beckovy mezioborové učebnice. ISBN 978-80-7400-732-3.

např. způsob potrestání za trestný čin krádeže tak, že by pachatel měl povinnost nahradit škodu a navrátit stav do původního stavu sám, přičemž by neměl žádný prospěch z této nezákonné činnosti, a navíc by byl zavázán navrátit vše do původního stavu společně například s uhrazením ušlého času oběti, stráveného řešením této nežádoucí situace⁶⁰.

4.2.4 PREVENCE V JIHOČESKÉM KRAJI

Jak již bylo výše zmíněno, prevencí a preventivní činností se myslí celek dílčích složek, kterými v Jihočeském kraji (a nejen tam) jsou: „a) *tematické přednášky pro děti a mládež mateřských, základních a středních škol*, b) *tematické přednášky pro seniory*, c) *preventivní informační činnost pro širokou veřejnost*, d) *spolupráce s médii*, e) *spolupráce s ostatními složkami v oblasti prevence*, f) *propagace práce městské policie*⁶¹“.

Již realizovanými projekty byly například projekt „Bezpečí pro seniory – informace a připravenost“, či „Ozbrojený útočník ve škole – pilotní projekt prevence útoku ve školním prostředí“. Těmito projekty jsou připravovány nejohroženější skupiny obětí na potencionální možné riziko či hrozbu. Jihočeský kraj zřídil skupinu, která se skládá z protidrogového koordinátora, koordinátora romských poradců, školského koordinátora atd., kteří mají za úkol koordinovat aktivity jednotlivých oblastí, účelně vynakládat finanční prostředky v oblasti prevence kriminality a vyměňovat si navzájem informace.

4.2.5 PREVENCE MAJETKOVÉ KRIMINALITY V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Podle plánu prevence kriminality měst České Budějovice na období 2020 - 2021, je hlavním kritériem při sestavování programu zejména návaznost jednotlivých besed v rámci každého bloku, současná praxe a samozřejmě práce s odborníky,

⁶⁰ GRIVNA, Tomáš a kol. *Kriminologie*. 5., aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019. ISBN 978-80-7598-554-5.

⁶¹ Městská policie České Budějovice. *Plán prevence kriminality města České Budějovice na období 2020-2021*. [online] 2017 [cit.22-02-07] Dostupné z: https://mpolicie.cbudejovice.cz/sites/default/files/obsah/Soubory_PDF/Statistiky/plan_prevence_kriminality_cb_2020-2021_002.pdf

kteří se zabývají konkrétní problematikou⁶². Přednášky jsou upravovány dle konkrétních cílových skupin, pro které jsou připravovány. Významným prostředkem v současné době, jak se dozvědět o spáchaných trestných činech a případně se vyhnout stejné situaci, do jaké se oběť daného trestného činu dostala, jsou hromadné sdělovací prostředky. Těmi jsou zejména tištěná média, rozhlasové stanice, regionální TV a internetové stránky města České Budějovice a Městské policie České Budějovice. Město České Budějovice se zapojilo v roce 2011 do projektu „Systém včasné intervence“, jehož cílem byla spolupráce v oblasti delikvence dětí a trestné činnosti páchané na dětech. Projektem mělo dojít ke změně v rychlejší pomoci a efektivní reakce všech institucí, do jejichž působnosti spadá péče o delikventní či ohrožené děti. Dalším projektem, do kterého se Město České Budějovice zapojilo je „Asistent prevence kriminality 2018 - 2020“. Cílem projektu bylo zvýšení bezpečnosti v sociálně vyloučených lokalitách a vylepšení veřejného pořádku, a to nerepresivními metodami, jako je zapojení obyvatel těchto lokalit při zlepšování celkové situace v takovém místě. Po zahájení projektu se skupina asistentů zaměřovala zejména na nejvíce disponovaná místa v Českých Budějovicích, na kterých docházelo k nejvíce trestným činům. Činností skupiny bylo např. dohlížení na dětských hřištích u škol, dohlížení na dodržování nočního klidu a veřejného pořádku atp.

⁶² Městská policie České Budějovice. *Plán prevence kriminality města České Budějovice na období 2020-2021*. [online] 2017 [cit.22-02-07] Dostupné z: https://mpolicie.c-budejovice.cz/sites/default/files/obsah/Soubory_PDF/Statistiky/plan_prevence_kriminality_cb_2020-2021_002.pdf

5 NÁVRHY A DOPORUČENÍ PRO KONTROLU MAJETKOVÉ KRIMINALITY (REPRESIVNÍ, PREVENTIVNÍ)

5.1 NÁVRHY A DOPORUČENÍ PRO REPRESI MAJETKOVÉ KRIMINALITY

5.1.1 ZPŘÍSNĚNÍ POTRESTÁNÍ PŘI RECIDIVNÍM SPÁCHÁNÍ KRÁDEŽE

Obecně by dle názoru autora bylo vhodné zpřísnit trest pro pachatele majetkového trestného činu. Za trestný čin krádeže je možné odsoudit pachatele nejvíce k 10 letům trestu odnětí svobody, a to pouze za specifických podmínek. Jinak se můžou ukládat tresty s nízkou sazbou či tresty podmíněné. Autor této práce navrhuje jako možnou prevenci před opakovaným páčáním krádeží zpřísnit možnost uložit trest odnětí svobody pachateli tohoto trestného činu v případech, kdy je krádež spáchána opakovaně, a to namísto současných třech let na samotné recidivní jednání, bez časového omezení. § 205 odst. 2 trestního zákoníku by pak zněl: Kdo si přisvojí cizí věc tím, že se jí zmocní, a byl za takový již v minulosti pravomocně odsouzen nebo potrestán, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až tři léta. Tento názor autor práce zastává zejména z toho důvodu, že vzhledem k tomu, že pokud pachatel trestného činu krádeže 3 roky od pravomocného odsouzení nespáchá tento trestný čin, může ihned po uběhnutí této doby spáchat krádež opakovaně, a nebude posuzován podle přísnějšího odstavce.

Autor práce se dále přiklání k návrhu odborníků citovanému na str. 45, nicméně je toho názoru, že samotný způsob potrestání, spočívající v povinnosti pachatele uhradit škodu a navrátit stav do původního stavu, je v případě recidivistů nedostatečný. K tomuto názoru autor dospěl na základě analýzy statistiky pachatelů uvedené v kapitole 3 této práce, ze které vyplývá, že recidivisté tvoří až 55 % celkově trestně stíhaných osob. Dále autor ze své praxe vyzoroval, že recidivisté mají často několik exekucí (v některých případech i k 50), které jsou z části tvořeny právě nároky poškozených na náhradu škod a které nejsou od těchto osob vymahatelné. Tento způsob potrestání lze spíše uplatit u

prvotrestaných osob, u kterých lze předpokládat vyšší snahu o jejich nápravu a resocializaci.

5.1.2 ZPŘÍSNĚNÍ POTRESTÁNÍ MLADISTVÝCH

Co se týká majetkové trestné činnosti mládeže, názory na tuto problematiku se různě liší. Jedna část názorů říká, že by mladiství neměli být trestně odpovědní vůbec, avšak druhý názor má za to, že by mladiství měli být naopak trestání přísněji. Dle názoru profesora Šámala, autora trestního zákoníku, je nesmysl, aby byly např. 14leté děti zavírány do vězení či aby se mladiství trestali přísněji. Podle jeho názoru: *„Jakmile zejména mladý člověk pocítuje, že mu společnost křivdí, nebo mu ukládá něco, co by neměla, zpravidla se u něho nastartuje právě to, co nechceme. Objevuje se syndrom křivdy a na ten často navazuje protispolečenská činnost. Už současný zákon o soudnictví ve věcech mládeže dává dostatek možností, jak zacházet s těmito dětmi – můžeme uložit ochrannou výchovu nebo ochranné léčení.⁶³“* Dále podle názoru prof. Šámala současný zákon o soudnictví ve věcech mládeže poskytuje dostatek možností a institutů, jak lze mladistvé potrestat. Autor této práce se shoduje s tvrzením, že děti do 15 let by neměly být trestány. Naopak se však autor nedomnívá, že by současná právní úprava poskytovala dostatečné tresty pro mladistvé, kterými jsou ochranná výchova, ochranné léčení či případně trestní opatření. Ochranná výchova a ochranné léčení ponechá autor bez poznámek. Trestní opatření v podobě trestu odnětí svobody je ukládáno jen v těch nejzávažnějších případech. Mladiství, kteří se dopustí majetkového trestného činu, a to např. provinění za krádež, neoprávněné užívání cizí věci či poškození cizí věci, a kterému je více jak 15 let, si jistě uvědomuje, čeho se dopouští. Pokud se taková trestná činnost u mladistvého opakuje a není potrestán přísněji, než uložením ochranné výchovy či opatření, příp. trestním opatřením mírnějším než trest odnětí svobody, je velmi pravděpodobné, že k tomuto páchání bude docházet také po dovršení plnoletosti. Autor této práce netvrdí, že by měly být ukládány tresty odnětí svobody při spáchání krádeže mladistvým automaticky,

⁶³ Nejvyšší soud. *Zpřísnění trestní odpovědnosti dětí nepotřebujeme*. [online] 2016 [cit.2022-02-09] Dostupné z: https://www.nsoud.cz/Judikatura/ns_web.nsf/web/Proverejnostamedia~Napsalionas~Zpriseni_trestni_odpovednosti_deti_nepotrebujeme~?openDocument&lng=CZ

ale má za to, že by se mělo přihlížet při posuzování a rozhodování o trestu k tomu, jak doposud na opakovaně odsuzovaného mladistvého působily uložené tresty, zda má vůli polepšit se či zda je např. již ve svých letech drogově závislý, činu nijak nelituje ani se jej nesnaží odčinit a opovrhuje doposud uloženým potrestáním.

5.2 NÁVRHY A DOPORUČENÍ PREVENCE MAJETKOVÉ KRIMINALITY

5.2.1 STRATEGIE PREVENCE KRIMINALITY V ČESKÉ REPUBLICE A NÁVRHY NA PREVENCI MAJETKOVÉ KRIMINALITY V ČESKÉ REPUBLICE

Globálním cílem Strategie prevence kriminality v České republice vypracované na léta 2022 - 2027 byl stanoven závazek, že bude ze strany České republiky v daném období svůj stabilní rozvinutý systém prevence kriminality nadále udržovat a posilovat tak, aby bylo zajištěno zlepšení kvality života jednotlivců, skupin obyvatel a celých komunit v souladu s principy moderního demokratického státu⁶⁴.

„Strategické cíle dále vycházejí z prioritních oblastí schválených pro tento účel Republikovým výborem pro prevenci kriminality. Těmito oblastmi jsou:

- A. Podpora a rozvoj systému prevence kriminality v ČR*
- B. Pomoc obětem trestných činů a jejich podpora*
- C. Práce s pachateli trestné činnosti, prevence recidivy*
- D. Komplexní a koordinovaný přístup k bezpečnosti v rizikových lokalitách, práce Policie ČR ve vztahu k menšinám*
- E. Situační prevence kriminality a nové přístupy*
- F. Kriminalita páchaná dětmi a na dětech*
- G. Prevence kybernetické kriminality“⁶⁵*

Strategie prevence kriminality v České republice na léta 2022 - 2027 je v současné době v připomínkovém řízení, kdy se jeho podoba může měnit.

Autor vidí jako další možnost prevence v České republice osvětovou činnost, zaměřenou na nejširší veřejnost, tak i na ohrožené skupiny obyvatelstva jako jsou děti a senioři. Osvětová činnost by měla být prováděna prostřednictvím televizního a rozhlasového vysílání, prostřednictvím sítě internet, pořádáním besed a přednášek pro ohrožené skupiny či by tuto činnost prováděli přímo terénní pracovníci, kteří jsou ve styku s těmito ohroženými skupinami (pracovníci

⁶⁴ Ministerstvo vnitra České republiky. *Strategie prevence kriminality v České republice na léta 2022-2027*. [online] 2021 [cit.2022-02-10] Dostupné z: https://prevencekriminality.cz/wp-content/uploads/2021/10/04_spk-2022-2027_strategicka-cast.pdf

⁶⁵ Zákon č. 141/1961, trestní řád § 43

v sociálních službách, pracovníci Probační a mediační služby, policisté zařazení na odborech tisku a prevence, učitelé a další) Veřejnost by měla být informována o nejčastěji páchaných formách majetkové kriminality na území České republiky, případně v dané lokalitě. Důraz by měl být kladen na stále častěji se objevující případy kyberkriminality v souvislosti s podvody páchanými prostřednictvím sítě internet. Dalším návrhem, jak předejít nebo zabránit páchání majetkové kriminality, je zvýšení povědomí obyvatelstva o nových trendech v nástrojích pro zabezpečení vlastního majetku, jako například uzamykací systémy dveří, alarmy, kamerové systémy, zabezpečení pro jízdní kola (UV nátěry, mikrotečky, viditelná ID čísla) a další.

Autor se domnívá, že důslednějším dodržováním strategických cílů stanovených ve Strategii prevence kriminality na léta 2022 – 2027 ze strany krajů, obcí, Probační a mediační služby, a zájmových subjektů by mohlo dojít k dalšímu poklesu majetkové kriminality.

5.2.2 NÁVRHY A DOPORUČENÍ PRO PREVENCI MAJETKOVÉ KRIMINALITY V JIHOČESKÉM KRAJI

Plán prevence kriminality na území Jihočeského kraje vychází zejména ze Strategie prevence kriminality v České republice. Dále je toto téma zahrnuto do Programu rozvoje Jihočeského kraje na období 2021 - 2027 v kapitole 11 nazvané Bezpečnost.

Jihočeský kraj je z hlediska registrované trestné činnosti dlouhodobě řazen ke krajům s nižší úrovní kriminality, dochází k poklesu zjištěné trestné činnosti a bezpečnostní situace lze hodnotit jak dlouhodobě stabilizovaná⁶⁶.

Podle autora je, mimo návrhů již uvedených v kapitole 5.2.1, z důvodu předcházení nejen majetkové kriminality na území Jihočeského kraje potřeba zajistit důslednou spolupráci s obcemi, v jejichž katastrálním území se nachází

⁶⁶ Jihočeský kraj. *Program rozvoje Jihočeského kraje na období 2021-2027*. [online] 2019 [cit.2022-02-10] Dostupné z: <https://www.kraj-jihocesky.cz/krajsky-urad/odbor-regionalniho-rozvoje-uzemniho-planovani-stavebniho-radu#program-rozvoje-jihoceskeho-kraje-na-obdobi-2021---2027>

sociálně vyloučená lokalita, ve které by obce za podpory kraje poskytovali klientům sociální služby v potřebné míře.

Dle statistiky z roku 2015 se na území Jihočeského kraje nacházelo asi 38 sociálně vyloučených lokalit, ve kterých žilo 2000 – 3000 osob⁶⁷.

5.2.3 NÁVRHY A DOPORUČENÍ PRO PREVENCI MAJETKOVÉ KRIMINALITY V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

V kapitole 4.2.4 již autor popsal, jakými preventivními opatřeními se předchází v Českých Budějovicích kriminální činnosti. Podle autora by mělo dojít k ještě většímu zvýšení počtu strážníků městské policie v rizikových oblastech, jako jsou sídliště Máj, Vltava či Palackého náměstí. Dále je toho názoru, že by měly být kamerovými záznamy zaznamenávány veškerá tato riziková místa 24 hodin denně. V poslední době došlo ke spáchání několika trestných činů v místech cyklostezky z Bavorovic u řeky Vltavy. Zde by mohlo být nainstalováno taktéž kamerové zařízení a dále hustější síť veřejného osvětlení tmavých míst na této stezce. Dále autor navrhuje, aby prostřednictvím sociálních sítí a dalších elektronických zdrojů informací docházelo k průběžnému informování občanů Českých Budějovic o spáchaných trestných činech na tomto území, což by znamenalo, že se občané dozvědí, na jakých místech dochází nejčastěji k páchaní kriminality a těmito oblastem či místům se pro příště vyhnuli. Dalším možným řešením prevence kriminality může být aktivní působení na rizikové skupiny obyvatel (děti, senioři) a průběžné informování občanů a možnostech, jak se chránit před trestnou činností a dalšími negativními vlivy.

⁶⁷ Jihočeský kraj. *Program rozvoje Jihočeského kraje na období 2021-2027*. [online]2019 [cit.2022-02-20] Dostupné z: <https://www.kraj-jihocesky.cz/krajsky-urad/odbor-regionalniho-rozvoje-uzemniho-planovani-stavebniho-radu#program-rozvoje-jihoceskeho-kraje-na-obdobi-2021---2027>

ZÁVĚR

Cílem této bakalářské práce bylo seznámit čtenáře s pojmem majetková kriminalita a veškerou, s tímto pojmem související, problematikou.

V současné době je výskyt majetkové kriminality považován jako zásadní celospolečenský problém, a to zejména z důvodu četnosti páchaní této trestné činnosti. Proti majetkové kriminalitě bojují orgány činné v trestním řízení, zejména pak Policie České republiky. Dochází k tomu jak preventivními, tak i represivními opatřeními.

Kapitola první vyobrazuje celkové chápání majetkové trestné činnosti tak, jak se tomuto věnuje současná odborná literatura a popisem skutkové podstaty nejčastěji páchaného majetkového trestného činu, kterým je trestný čin krádeže.

Kapitola druhá se dále zabývá policejními statistikami majetkové kriminality v České republice, Jihočeském kraji a v Českých Budějovicích, porovnáním počtu registrovaných skutků, jejich objasněnosti v letech 2017 - 2021 a jejich komparací. K tomuto pak autor blíže popisuje nálezy Nejvyššího soudu, který byl naprosto zásadní při rozhodování o vině a trestu v době spáchání tohoto trestného činu v období nouzového stavu vyhlášeného na území České republiky z důvodu pandemie viru COVID-19.

Co se týká této práce, autor považuje za zásadní právě třetí kapitolu, která se věnuje popisu pachatele. Tento názor autor práce zastává z toho důvodu, neboť pokud dojde k hlubšímu a celkovému chápání osob pachatelů jako celku, na který působí nejen jeho vnější okolí, sociální prostředí, ve kterém se pohybuje nebo ve kterém vyrůstal, ale také jeho vnitřní chápání páchaní trestné činnosti a postoj k němu, bylo by možné lépe předcházet tomuto nežádoucímu jevu.

Poslední kapitoly se zabývají kontrolou majetkové kriminality, zejména návrhy a doporučeními pro kontrolu majetkové kriminality v České republice, v Jihočeském kraji a dále v Českých Budějovicích, přičemž jsou uvedeny možné způsoby, jak předejít páchaní majetkové kriminality.

Autor práce se domnívá, že se mu povedlo dosáhnout veškerých stanovených cílů, týkajících se dané problematiky.

SEZNAM LITERATURY

MONOGRAFIE

BURDA, Eduard. *Nutná obrana a ďalšie okolnosti vylučujúce protiprávnosť činu*. V Prahe: C.H. Beck, 2012. Beckova edícia právne inštitúty. ISBN 978-80-7179-281-9.

CLARKE, V. Ronald, Eck, E. John. *Analýza kriminality v 60 krokoch*. Center for Problem Oriented Policing Pro Police, Otvorená spoločnosť, o.p.s., 2010. ISBN 978-80-87110-22-5.

DVOŘÁK, Vratislav. *Ekonomické a kriminální aspekty legalizace výnosů z trestné činnosti*. Praha: Pro potřeby nakl. Ivan Fojt vydala Scientia, 2010. ISBN 978-80-86960-63-0.

DVOŘÁK, Vratislav. *Výnosy z trestné činnosti, jejich odhalování, identifikace a možnosti jejich odčerpání: sborník studií*. Praha: Pro potřeby nakl. Ivan Fojt vydala Scientia, 2010. ISBN 978-80-86960-66-1.

GŘIVNA, Tomáš. *Zákon o obětech trestných činů: komentář*. Praha: C.H. Beck, 2014. Beckovy komentáře. ISBN 978-80-7400-513-8.

GŘIVNA, Tomáš a kol. *Kriminologie*. 5., aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019. ISBN 978-80-7598-554-5.

Kriminológia jako súčasť trestnej politiky: pocta prof. PhDr. Květoňovi Holcrovi, DrSc. k 80. narozeninám. Praha: Leges, 2018. Teoretik. ISBN 978-80-7502-279-0.

KURŽEJA, Jan. *Současný stav odhalování výnosů z neznámých zdrojů a možnosti jejich identifikace a odčerpání*. Praha: Pro potřeby nakl. Ivan Fojt vydala Scientia, 2010. ISBN 978-80-86960-64-7.

LIŠKA, Petr. *Praní špinavých peněz v České republice*. Praha: Radix, 1997. ISBN 80-86031-09-8.

NETÍK, Karel a kol. *Typologie osobnosti pachatele*. In SUCHÝ, O. a kol. (vyd.) *Osobnost pachatele*. II. díl. Praha : VÚK, 1986.

REZKOVÁ, Marie. *Zákon proti praní špinavých peněz a proti financování terorismu (zákon č. ... Sb.): Komentář s příklady a předpisy související: Manuál pro podnikatele, zahraniční osoby, nepodnikatelské subjekty: Podle stavu k ...* Praha: Linde, 2004-. ISBN 978-80-7201-733-1.

STRAUS, Jiří a JONÁK, Jiří. *Biomechanická analýza videozáznamu: teorie a praxe*. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2018. Sciencepress. ISBN 978-80-7408-169-9.

SUCHÁNEK, Jaroslav. *Vybrané aktuální kriminalistické možnosti identifikace osob a věcí: publikace z výsledků dílčího výzkumného úkolu č. 1/2 s názvem: "Aktuální problémy kriminalistické techniky"*. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2019. ISBN 978-80-7251-500-4.

ŠÁMAL, Pavel. *Trestní zákoník: komentář*. 2. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2012. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-428-5.

VÁLKOVÁ, Helena, KUČHTA, Josef a kol. *Základy kriminologie a trestní politiky*. 3. vydání. Praha: C.H. Beck, 2019. Beckovy mezioborové učebnice. ISBN 978-80-7400-732-3.

VONDRUŠKA, František a kol. *Odčerpávání majetku pocházejícího z nelegitimních zdrojů mimotrestními prostředky*. Praha: Pro potřeby nakl. Ivan Fojt vydala Scientia, 2010. ISBN 978-80-86960-65-4.

VRÁBLOVÁ, Miroslava a kol. *Drogové trestné činy*. Praha: Leges, 2018. Teoretik. ISBN 978-80-7502-362-9.

ZOUBKOVÁ, Ivana. *Aktuální problémy kriminologie: pro studenty magisterského studijního programu*. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2018. ISBN 978-80-7251-491-5.

ZÁKONNÁ ÚPRAVA A IAŘ (INTERNÍ AKTY ŘÍZENÍ)

Úplné znění Ústavního zákona České národní rady č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky: Úplné znění Usnesení České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky; některé další související právní předpisy. Vydání: patnácté. Praha: Armex Publishing, 2020. Edice kapesních zákonů. ISBN 978-80-87451-72-4. čl. 11;

Zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů;

Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů;

Ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky, ve znění pozdějších předpisů;

Zákon č. 218/2003 Sb., o soudnictví ve věcech mládeže, ve znění pozdějších předpisů;

Zákon č. 253/2008, o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších předpisů;

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů;

Zákon č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích, ve znění pozdějších předpisů

Ústavní zákon č. 2/1993 Sb. ve znění ústavního zákona č. 162/1998 Sb.

Úmluva o právech dítěte, sdělení č. 104/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů

Usnesení vlády České republiky č. 194 o vyhlášení nouzového stavu pro území České republiky z důvodu ohrožení zdraví v souvislosti s prokázáním výskytu

koronaviru /označovaný jako SARS CoV-2/ na území České republiky na dobu od 14.00 hodin dne 12. března 2020 na dobu 30 dnů

Usnesení č. 156/2020 Sb., Usnesení vlády České republiky č. 396 o prodloužení nouzového stavu v souvislosti s epidemií viru SARS CoV-2

Usnesení č. 219/2020 Sb., Usnesení vlády České republiky č. 485 o prodloužení nouzového stavu v souvislosti s epidemií viru SARS CoV-2

Usnesení č. 391/2020 Sb., Usnesení vlády České republiky č. 957 o vyhlášení nouzového stavu pro území České republiky z důvodu ohrožení zdraví v souvislosti s prokázáním výskytu koronaviru /označovaný jako SARS CoV-2/ na území České republiky na dobu od 00:00 hodin dne 5. října 2020 na dobu 30 dnů

Usnesení č. 439/2020 Sb., Usnesení vlády České republiky č. 1108 o prodloužení nouzového stavu v souvislosti s epidemií viru SARS CoV-2

Usnesení č. 471/2020 Sb., Usnesení vlády České republiky č. 1195 o prodloužení nouzového stavu v souvislosti s epidemií viru SARS CoV-2

Usnesení č. 521/2020 Sb., Usnesení vlády České republiky č. 1294 o prodloužení nouzového stavu v souvislosti s epidemií viru SARS CoV-2

Usnesení č. 593/2020 Sb., Usnesení vlády České republiky č. 1373 o prodloužení nouzového stavu v souvislosti s epidemií viru SARS CoV-2

Usnesení č. 21/2021 Sb., Usnesení vlády České republiky č. 55 o prodloužení nouzového stavu v souvislosti s epidemií viru SARS CoV-2

Usnesení č. 59/2021 Sb., Usnesení vlády České republiky č. 125 o vyhlášení nouzového stavu pro území České republiky z důvodu ohrožení zdraví v souvislosti s prokázáním výskytu koronaviru /označovaný jako SARS CoV-2/ na území České republiky na dobu od 00:00 hodin dne 15. února 2021 na dobu 14 dnů

Usnesení č. 84/2021 Sb., Usnesení Poslanecké sněmovny o zrušení nouzového stavu

Usnesení č. 96/2021 Sb., Usnesení vlády České republiky č. 196 o vyhlášení nouzového stavu pro území České republiky z důvodu ohrožení zdraví v souvislosti s prokázáním výskytu koronaviru /označovaný jako SARS CoV-2/ na území České republiky na dobu 30 dnů od 00:00 hodin dne 27. února 2021

Usnesení č. 146/2021 Sb., Usnesení vlády České republiky č. 314 o prodloužení nouzového stavu v souvislosti s epidemií viru SARS CoV-2

Usnesení č. 434/2021 Sb., Usnesení vlády České republiky č. 1065 o vyhlášení nouzového stavu pro území České republiky z důvodu ohrožení zdraví v souvislosti s prokázáním výskytu koronaviru /označovaný jako SARS CoV-2/ na území České republiky na dobu 30 dnů od 00:00 hodin dne 26. listopadu 2021

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 16. 3. 2021, sp. zn. 15 Tdo 110/2021

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15. 12. 2020, č.j. 4 Tdo 1255/2020- 232

Rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 25. 08. 2020, sp. zn. 9 To 208/2020

WEBOVÉ STRÁNKY A ELEKTRONICKÉ ZDROJE

Nejvyšší soud. *Velký senát trestního kolegia Nejvyššího soudu sjednotil rozhodování senátů Nejvyššího soudu ve věci právní kvalifikace krádeží v době koronavirové pandemie.* [online] 2021 [cit.2021-11-20] Dostupné z: https://nsoud.cz/Judikatura/ns_web.nsf/web/Proverejnostamedia~Tiskovezpravy/Nejvyssihosoudu~Velky_senat_trestniho_kolegia_Nejvyssiho_soudu_sjednotil_r_ozhodovani_senatu_Nejvyssiho_soudu_ve_veci_pravni_kvalifikace_kradezi_v_dobe_koronavirove_pandemie~?openDocument&lng=CZ

Advokátní deník. *Velké množství odsouzených je ve vězení kvůli nesprávnému právnímu názoru.* [online] 2021 [cit.2022-01-10] Dostupné z: <https://advokatnidenik.cz/2021/05/26/mnoho-odsouzenych-je-ve-vezeni-kvuli-nespravnemu-pravnimu-nazoru-coz-je-neprijatelne/>

Epravo.cz. *Podmínky přiznání nároku na náhradu škody v trestním řízení.* [online] 2014 [cit.2021-11-10] Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/podminky-priznani-naroku-na-nahradu-skody-v-trestnim-rizeni-95828.html>

Epravo.cz. *Krádež jako nejčastější trestný čin.* [online] 2001 [2021-11-12] Dostupné z: <https://www.epravo.cz/m/top/clanky/kradez-jako-nejcastejsi-trestny-cin-8753.html>

Epravo.cz. *Organizovaná skupina.* [online] 2017 [cit.2022-01-25] Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/soudni-rozhodnuti/organizovana-skupina-105216.html>

E15.cz. *Berdychův gang.* [online] 2022 [cit.2022-01-28] Dostupné z: <https://www.e15.cz/tag/Berdych%C5%AFv%20gang/1>

Advokátní kancelář Vych & Partners. *Sankce za dob koronavirové pandemie – 2. díl seriálu.* [online] 2021 [cit.2021-12-21] Dostupné z: <https://www.ak-vych.cz/sankce-za-dob-koronavirove-pandemie-2-dil-serialu/>

iDnes.cz. *V Česku ubylo vražd či kapesních krádeží, naopak přibylo případů šíření nákazy.* [online] 2021 [cit.2022-01-12] Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/kriminalita-v-dobe-nouzoveho-stavu-sireni-nakazlive-nemoci-kradeze-statistika.A210610_105618_domaci_vank

Law4U advokátní kancelář. *Odškodnění – Odškodnění obětí trestných činů.* [online] 2021 [cit.2021-11-10] Dostupné z: <http://www.law4u.cz/cz/sluzby/odskodneni/odskodneni-obeti-trestnych-cinu/>

Policie ČR. *Statistické přehledy kriminality.* [online] 2021 [cit. 2022-02-28] Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2021.aspx>

Policie České republiky. *Statistické přehledy kriminality za rok 2021.* [online] 2021 [cit.2022-01-20] Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2021.aspx>

Městská policie České Budějovice. *Plán prevence kriminality města České Budějovice na období 2020-2021*. [online] 2017 [cit.22-02-07] Dostupné z: https://mpolicie.cbudejovice.cz/sites/default/files/obsah/Soubory_PDF/Statistiky/plan_prevence_kriminality_cb_2020-2021_002.pdf

Ministerstvo vnitra České republiky. *Bezpečnostní hrozby*. [online] 2021 [cit.2022-01-25] Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/bezpecnostni-hrozby-337414.aspx?q=Y2hudW09Mg%3D%3D>

Ministerstvo vnitra České republiky. *Strategie prevence kriminality v České republice na léta 2016 až 2020*. [online] 2021 [cit.2022-02-06] Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/strategie-prevence-kriminality-v-ceske-republice-na-leta-2016-az-2020.aspx>

Ministerstvo vnitra České republiky. *Prevence kriminality*. [online]2021 [cit.202202-16] Dostupné z:https://www.mvcr.cz/o-nas_prevencekriminality.aspx

Český statistický úřad. *Kriminalita v Jihočeském kraji v roce 2020*. [online] 2021 [cit.2021-12-20] Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/xc/kriminalita-vjihoceskem-kraji-v-roce-2020>

Nejvyšší soud. *Zpřísnění trestní odpovědnosti dětí nepotřebujeme*. [online] 2016 [cit.2022-02-09] Dostupné z: https://www.nsoud.cz/Judikatura/ns_web.nsf/web/Proverejnostamedia~Napsalio nas~Zprisneni trestni odpovednosti deti nepotrebujeme~?openDocument&lng=CZ

Prevence kriminality v české republice. *Prevence kriminality*. [online] 2022 [cit.2022-02-15] Dostupné z:<https://prevencekriminality.cz/prevence-kriminality>

FISHER, W. Benjamin a kol. Encyclopedia of Street Crime in America. *Defensible space theory*. [online] 2013 [cit.2022-02-15] ISBN-10: 141299957X ISBN-13:978-

1412999571 Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/338146705_Defensible_space_theory7

Nejvyšší státní zastupitelství. *Nejvyšší státní zastupitelství vyhodnotilo vývoj kriminality během nouzového stavu*. [online] 2020 [cit.2021-12-20] Dostupné z: <https://verejnazaloba.cz/nsz/nejvyssi-statni-zastupitelstvi-vyhodnotilo-vyvoj-kriminality-behem-nouzoveho-stavu/>

Prevence kriminality v České republice. *Zpráva o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku na území České republiky v roce 2020 (srovnání s rokem 2019) vydané Ministerstvem vnitra České republiky*. [online] 19.7.2021 [2021-12-20] Dostupné z: <https://prevencekriminality.cz/zprava-o-situaci-v-oblasti-vnitri-bezpecnosti-a-verejneho-poradku-na-uzemi-cr-v-roce-2020/>

Ministerstvo vnitra české republiky. *Strategie prevence kriminality v České republice na léta 2022-2027*. [online] 2021 [cit.2022-02-10] Dostupné z: https://prevencekriminality.cz/wp-content/uploads/2021/10/04_spk-2022-2027_strategicka-cast.pdf

Jihočeský kraj. *Program rozvoje Jihočeského kraje na období 2021-2027*. [online] 2019 [cit.2022-02-20] Dostupné z: <https://www.kraj-jihocesky.cz/krajsky-urad/odbor-regionalniho-rozvoje-uzemniho-planovani-stavebniho-radu#program-rozvoje-jihoceskeho-kraje-na-obdobi-2021---2027>

Seznam obrázků

Obrázek 1: Systém prevence kriminality v ČR	45
---	----

Seznam tabulek

Tabulka 1: Celková a celková majetková kriminalita v ČR v letech 2017 - 2021.....	17
Tabulka 2: Celková a celková majetková kriminalita v JČK v letech 2017 - 2021.....	20
Tabulka 3: Celková a celková majetková kriminalita v ÚO České Budějovice v letech 2017 - 2021.....	22
Tabulka 4: Majetkové kriminalita dle TSK v ČR v letech 2017 - 2021.....	24
Tabulka 5: Majetková kriminalita dle TSK v JČK v letech 2017 - 2021	26
Tabulka 6: Majetková kriminalita dle TSK v Českých Budějovicích v letech 2017 - 2021.....	27
Tabulka 7: Registrované trestné činy v Jihočeském kraji v roce 2020	31
Tabulka 8: Kriminalita podle krajů v roce 2020.....	34
Tabulka 9: Analýza pachatelů dle TSK v ČR v letech 2017 - 2020	40

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1: Podíl majetkové kriminality na celkové kriminalitě v ČR v letech 2017 - 2021.....	18
Graf 2: Celková majetková kriminalita v ČR v letech 2017 - 2021.....	19
Graf 3: Podíl majetkové kriminality na celkové kriminalitě v JČK v letech 2017 - 2021.....	20
Graf 4: Celková majetková kriminalita v JČK v letech 2017 - 2021	21
Graf 5: Podíl majetkové kriminality na celkové kriminalitě v Českých Budějovicích v letech 2017 - 2021.....	22
Graf 6: Celková registrovaná a objasněná majetková kriminalita v Českých Budějovicích.....	23
Graf 7: Majetková kriminalita dle TSK v ČR v letech 2017 - 2021.....	25
Graf 8: Majetková kriminalita dle TSK v JČK v letech 2017 - 2021	26
Graf 9: Majetková kriminalita dle TSK v Českých Budějovicích v letech 2017 - 2021.....	28

SEZNAM ZKRATEK

LZPS	Listina základních práv a svobod
ČR	Česká republika
JČK	Jihočeský kraj
ÚO	Územní odbor
TSK	Takticko Statistická Klasifikace
COVID-19	koronavirové onemocnění 2019
SARs-CoV-2	koronavirové onemocnění 2019
ČSÚ	Český statistický úřad
OSN	Organizace Spojených Národů